

до захисту

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента Шадріна Олексія Андрійовича
(ПІБ)

академічної групи 072-17-1
(шифр)

спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервіс»)»

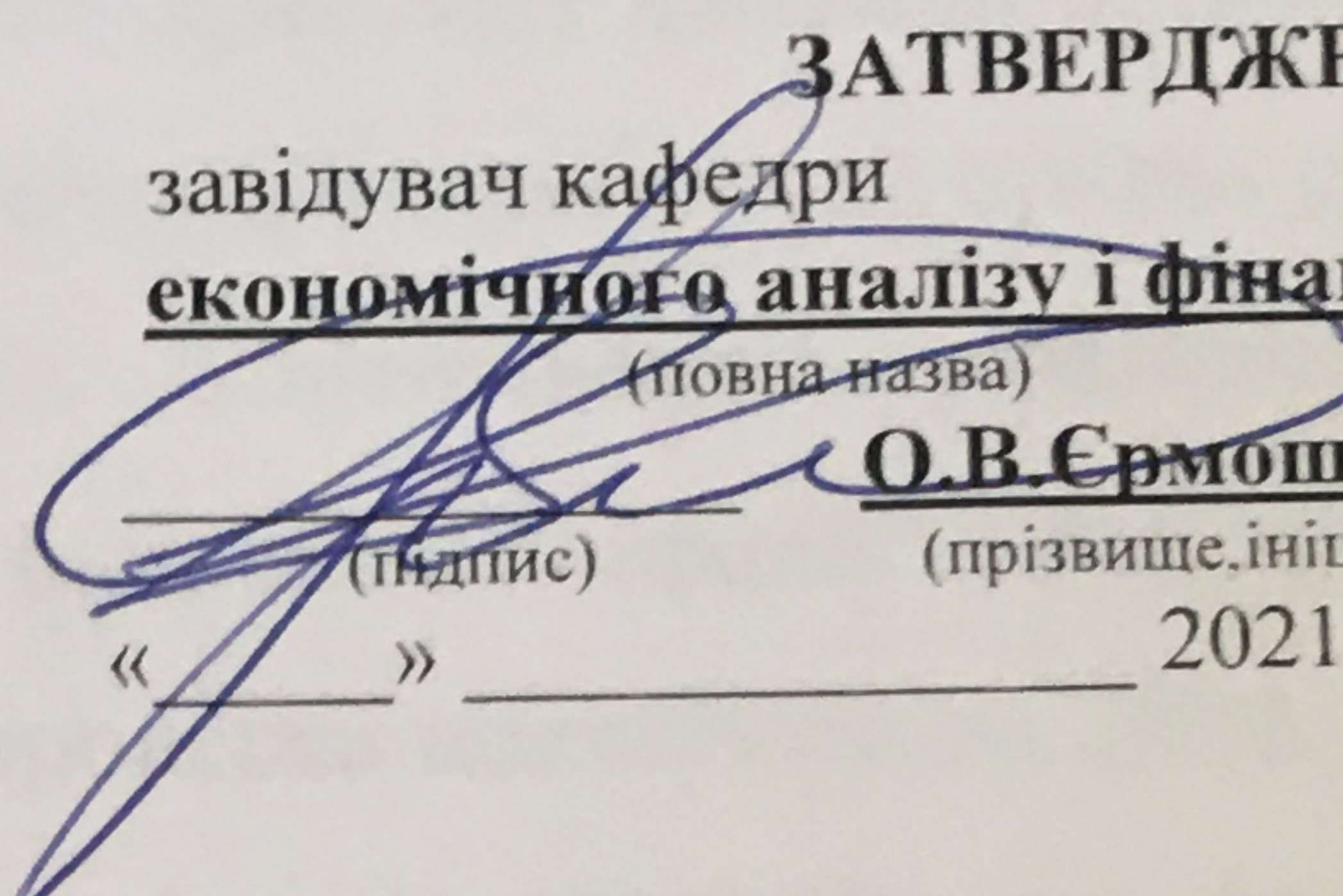
Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Єрмошкіна О.В.	70	гарно	<i>[Signature]</i>
Рецензент	Аврамчук В.В.	80	Добре	<i>[Signature]</i>
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.	80	добре	<i>[Signature]</i>

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
економічного аналізу і фінансів
(повна назва)

(підпис) **О.В.Єрмошкіна**
(прізвище, ініціали)

«   »   2021 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

студенту Шадрину О.А. академічної групи 072-17-1
(прізвище, ініціали) (шифр)

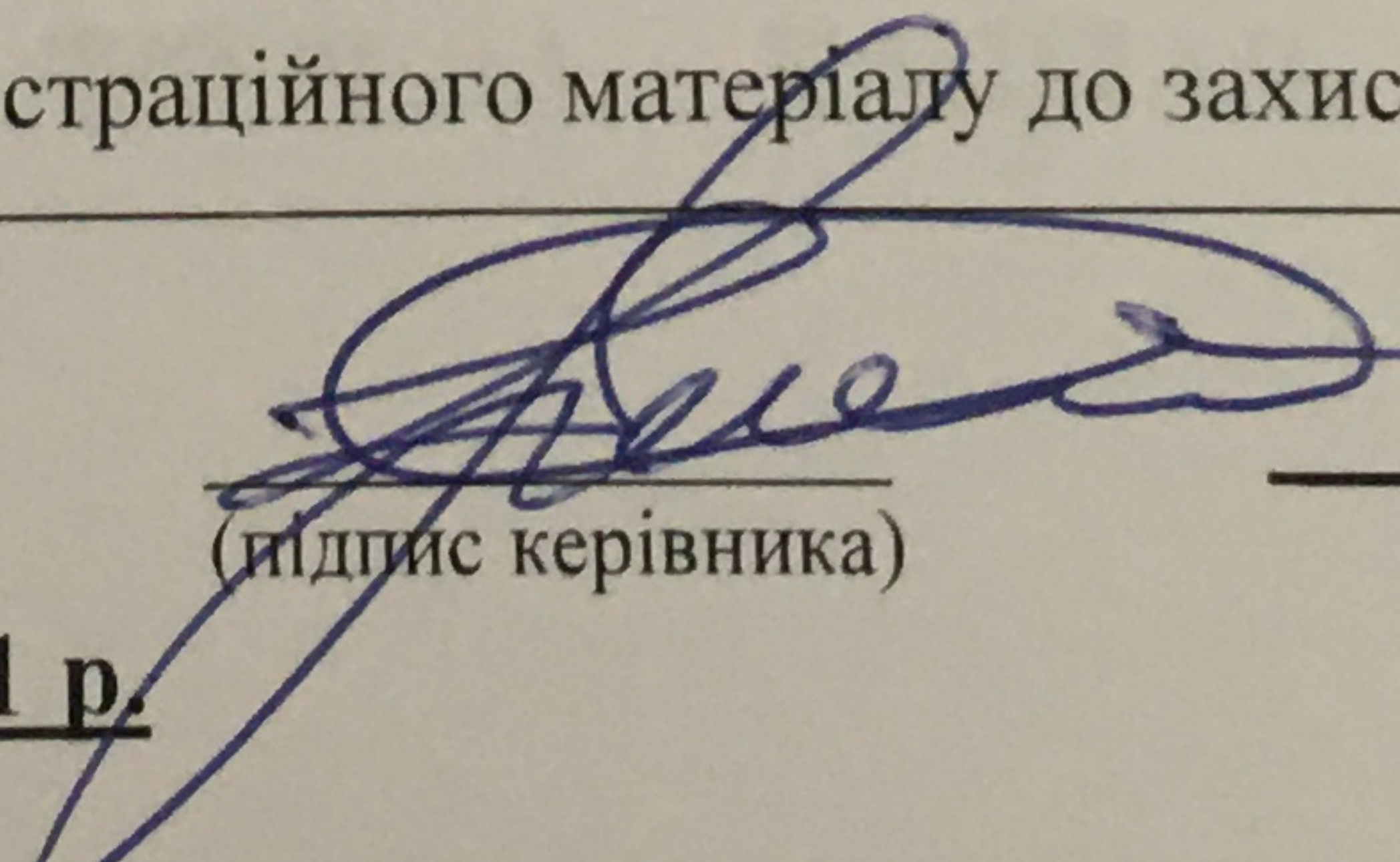
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

На тему: «Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервіс»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____ . № _____ -л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	04.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні та методичні підходи до планування фінансових ресурсів підприємства	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Аналіз стану формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-Сервіс»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Планування обсягу фінансових ресурсів підприємства та джерел їх фінансування	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано

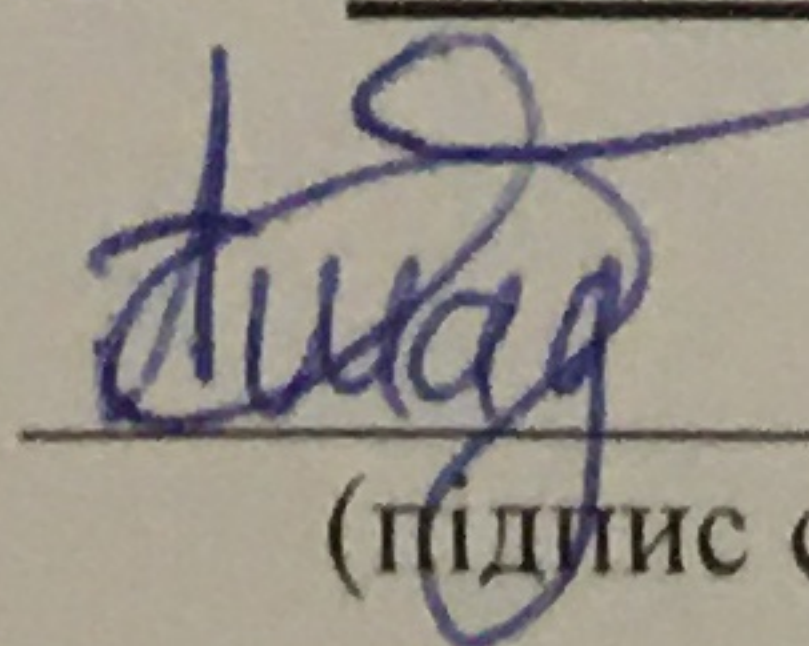

(підпис керівника)

Єрмошкіна О.В.
(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 19.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 14.06.2021 р.

Завдання прийнято до виконання

(підпис студента)

Шадрін О.А.
(прізвище, ініціали)

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

Кафедра **економічного аналізу і фінансів**

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

студента **Шадріна Олексія Андрійовича**
(ПІБ)

академічної групи **072-17-1**
(шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**
(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему: **«Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервіс»)»**

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Єрмошкіна О.В.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Доценко О.Ю.			

Дніпро
2021

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В.Єрмошкіна

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2021 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

студенту **Шадріну О.А.** _____ академічної групи **072-17-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(код і назва спеціальності)

На тему: «Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервіс»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від _____. № ____-Л

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	04.05.2021- 06.05.2021
Розділ 1	Теоретичні та методичні підходи до планування фінансових ресурсів підприємства	07.05.2021- 16.05.2021
Розділ 2	Аналіз стану формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-Сервіс»	17.05.2021- 27.05.2021
Розділ 3	Планування обсягу фінансових ресурсів підприємства та джерел їх фінансування	28.05.2021- 03.06.2021
ВИСНОВКИ		04.06.2021- 06.06.2021
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	07.06.2021- 10.06.2021

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Єрмошкіна О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання 19.04.2021 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 14.06.2021 р.

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

Шадрін О.А.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Шадрін О.А. – Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервис»)– Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» – Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», 2021.

Мета кваліфікаційної роботи – визначення підходів до формування фінансових ресурсів підприємства та їх планування.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, обґрунтована актуальність теми, конкретизовано задачі кваліфікаційної роботи, визначено об'єкт і предмет дослідження.

У першому розділі розглянуті існуючі теоретико-методичні основи планування фінансових ресурсів підприємства.

У другому розділі надана характеристика поточної діяльності ТОВ «Еталон-Сервис», проведено оцінку його фінансового стану та зроблені висновки щодо результативності функціонування підприємства.

У третьому розділі кваліфікаційної роботи здійснено обґрунтування підходів до планування фінансових ресурсів шляхом визначення структури капіталу підприємства.

Отримані результати можуть бути використані ТОВ «Еталон-Сервис» для ефективної планування фінансових ресурсів.

ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ, ДЖЕРЕЛА, КАПІТАЛ, ПЛАНУВАННЯ,
НАПРЯМИ ВИКОРИСТАННЯ

ABSTRACT

Shadrin O.A. – Financial resources of an enterprise and sources of their formation (in terms of Etalon-Service ltd) - Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining the educational qualification level of the bachelor in specialty 072 "Finance, banking and insurance" - Dnipro University of Technology, Dnipro, 2021.

The purpose of the qualification work is to determine the approaches to the formation of financial resources of the enterprise and their planning.

The introduction describes the current state of the problem, substantiates the relevance of the topic, specifies the tasks of qualification work, defines the object and subject of the study.

The first chapter deals with the existing theoretical and methodological principles of planning of financial resources of the enterprise.

In the second section the characteristic of current activity of Etalon-Service ltd is given, an estimation of its financial status and conclusions about efficiency of functioning of the enterprise are made.

In the third section of the qualification work, justification of approaches to planning of financial resources was made by determining the structure of the enterprise capital.

The results obtained can be used by Etalon-Service ltd for efficient planning of financial resources.

FINANCIAL RESOURCES, SOURCES, CAPITAL, PLANNING,
DIRECTIONS OF USE

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА.....	9
1.1. Сутність, структура та роль фінансових ресурсів підприємства....	9
1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства.....	14
1.3. Методи планування власного і позичкового капіталу, ...	18
Висновки по розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС»»	25
2.1. Коротка характеристика підприємства.....	25
2.2. Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства.....	28
2.3. Аналіз складу та структури майна ТОВ «Еталон-Сервіс»»	31
2.4. Аналіз складу та структури фінансових ресурсів ТОВ «Еталон- Сервіс»»	34
2.5. Визначення забезпеченості фінансовими ресурсами ТОВ «Еталон- Сервіс»»	39
Висновки по розділу 2.....	44
РОЗДІЛ 3 ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА ТА ДЖЕРЕЛ ЇХ ФІНАНСУВАННЯ	45
3.1. Планування необхідного обсягу фінансових ресурсів за допомогою методу статистичного прогнозування	45
3.2. Прогнозування фінансових ресурсів за допомогою розрахунково- аналітичного методу.....	54
3.3. Планування оптимальної структури власних и позикових джерел фінансування фінансових ресурсів.....	56
3.4. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства.....	61

	6
Висновки по розділу 3.....	64
ВИСНОВКИ.....	65
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	68
ДОДАТКИ.....	71

ВСТУП

Актуальність теми. Основні завдання підприємства визначають актуальність планування фінансових ресурсів. Ефективне управління фінансовими ресурсами компанії дозволяє визначити оптимальний розмір і структуру оборотних активів; мінімізувати витрати на фінансування та утримувати певну їх кількість; визначити аспекти управління чистими оборотними коштами компанії; забезпечення ліквідності та платоспроможності підприємства; створити оптимальну кількість запасу; оптимізувати управління дебіторською заборгованістю та управління готівкою тощо.

У процесі управління фінансовими ресурсами, визначаючи попит на оборотні кошти, фінансовий менеджер спочатку аналізує структуру, оборотність, ліквідність оборотних активів та наявність чистих оборотних коштів компанії. Аналізуючи середні та максимальні значення таких показників на інших підприємствах галузі, а також враховуючи політику компанії у галузі фінансування оборотних коштів, менеджер отримує основу для прийняття ефективних управлінських рішень.

Мета дипломної роботи полягає у визначенні фінансових ресурсів підприємства і джерела їх формування ТОВ «Еталон-сервис»

Реалізацією вказаної мети зумовлена необхідність постановки і вирішення наступних завдань:

- визначення теоретичних та методичних підходів до планування фінансових ресурсів підприємства;
- аналіз стану формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»;
- планування оптимального обсягу фінансових ресурсів підприємства та джерел їх фінансування.

Об'єктом дипломної роботи є фінансові ресурси ТОВ «Еталон-сервис».

Предметом дипломної роботи є теоретичні та методичні основи визначенні фінансових ресурсів підприємства і джерела їх формування ТОВ «Еталон-сервис».

Методи дослідження. У процесі роботи використовувалися такі методи досліджень: вибірки, узагальнення, порівняння, групування; коефіцієнтний аналіз; методи графічного зображення даних; методи прогнозування.

Інформаційною базою роботи є Закони України, постанови національного банку України, звіти ТОВ «Еталон-сервис», матеріали конференцій, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених.

Практичне значення одержаних результатів. Одержані результати носять реальний характер і можуть бути використані на ТОВ «Еталон-сервис» з метою планування фінансових ресурсів.

Апробація результатів дослідження Основні результати роботи та їхнє практичне значення доповідались на студентської науково-практичної Інтернет-конференції Розвиток фінансової системи країни в умовах глобалізації, яка в проходила на кафедрі економічного аналізу та фінансів НТУ «Дніпровська політехніка (м. Дніпро, 2021 р.).

Особистий внесок автора. Кваліфікаційна робота є самостійною працею. Усі результати, викладені у роботі, отримані автором особисто.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота складається зі вступу трьох розділів і висновків, загальний обсяг роботи становить 70 сторінки. Робота містить 21 таблицю, 19 рисунків, список використаних джерел зі 25 найменування, 6 додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПЛАНУВАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність, структура та роль фінансових ресурсів підприємства

Як правило, термін «ресурс» позначає засіб, який після певних перетворень та використання дає бажаний результат. Широко зрозумілі «фінансові ресурси» - це ресурси, які можуть бути використані для виконання конкретних завдань відповідно до конкретного плану та дозволяють отримати бажаний економічний ефект.

Погляди українських науковців, які досліджували економічну природу фінансових ресурсів, різні. Проаналізувавши ці визначення, більшість науковців визначають їх як «доходи та надходження грошових коштів з метою впровадження фінансового збагачення та забезпечення процесу розширеного відтворення». Це найкраще розкриває зміст визначення вченого Павлюк К. В.: «Фінансові ресурси підприємств – це грошові нагромадження і доходи, які створюються в процесі розподілу і перерозподілу виручки та прибутку й зосереджуються у відповідних фондах для забезпечення безперервності розширеного відтворення й задоволення інших суспільних потреб» [14].

Найбільш зрозумілою є інтерпретація таких авторів, як Партин Г. О. та Загородній А.: «Фінансові ресурси - це сукупність коштів, які переперебувають у підприємства і є джерелом його виробництва та соціального розвитку» [15].

Такі вчені, як Поддєрьогін А. М., Василенко Л. П., Гут Л. В., Оксеєнко О. П. визначають сутність фінансових ресурсів підприємств як ресурси, що перебувають у розпорядженні компанії.

Визначення фінансових ресурсів таких авторів, як ірман О. М., Сичов М. Г., Гуйда Т. В., Гриньова В. М., Коюда В. О. вказують де були створені ресурси, але не джерело їх походження.

Таким чином, під фінансовими ресурсами підприємств буде розумітись сукупність ресурсів, що надходять із ресурсів підприємств та із зовнішнього доходу, які можуть бути використані для створення основних та оборотних коштів, необхідних для ведення бізнесу та забезпечення розширеного виробництва.

Фінансові ресурси створюються в процесі створення підприємств та реалізації їх фінансових зв'язків при здійсненні фінансової та державної діяльності. Вони проявляються безпосередньо у формі цільового капіталу при створенні підприємств, а також у процесі їх функціонування при створенні відповідних джерел фінансування.

Створення фінансових ресурсів різноманітне. Вони належать до форми власності, на основі якої створено підприємство. Так, при створенні державних фінансових підприємств ресурси виникають за рахунок бюджетних коштів, коштів вищих органів управління та інших подібних підприємств під егідою їх реорганізації тощо. При створенні колективних підприємств вони виникають за рахунок приватних (спільних) внесків, добровільні внески юридичних та фізичних осіб тощо. Усі ці внески (кошти) складають статутний (основний) капітал і накопичуються в статутному фонді створеного підприємства [24].

Фінансові ресурси як джерело активів підприємства відображаються в пасиві балансу, а кошти, включаючи грошові кошти, у активі балансу. Взаємозв'язок між фінансовими ресурсами та готівкою відображається у тому, що готівка є важливим вираженням фінансових ресурсів. Сума джерел власності компанії, включена до пасиву балансу, становить капітал компанії.

Власний капітал, борг та іноземний капітал, з одного боку, становлять фінансові ресурси компанії та беруть участь у фінансуванні її активів, а з іншого боку, вони несуть зобов'язання перед конкретними власниками - державою, юридичними та фізичними особами.

Кошти утримуються за рахунок підприємства, а деякі кошти не входять до складу фондів. Для акціонерних товариств можуть бути створені такі фонди: цільовий капітал (вкладення в основні засоби та оборотні активи), фонд

винагороди (виплата основної та додаткової винагороди), фонд амортизації (фінансування капітальних вкладень та ремонтів), фонд розвитку виробництва, соціальний фонд розвитку та інші.

Фінансові ресурси підприємств розподіляються на цілі [17]:

- фінансування витрат на виробництво та реалізацію продукції (товарів, робіт, послуг);
- матеріальні та фінансові інвестиції;
- створення спеціальних фондів;
- відрахування до бюджету;
- погашення кредиту;
- благодійність, спонсорство.

Сфери фінансування можна розділити на три групи:

- поповнення компенсаційного фонду;
- створення фонду споживання;
- створення накопичувального фонду.

Фінансові ресурси підприємств, які класифікуються за такими ключовими факторами: джерела формування, стадії формування, форми реалізації, наведені на рисунку 1.1. Основними джерелами створення фінансових ресурсів підприємств є власні та зовнішні ресурси. Власні це: статутний капітал, амортизація, дохід і валовий прибуток. Обсяг виробництва, його ефективність залежить від розміру, складу та структури фінансових ресурсів підприємства. Тому частка власних коштів позитивно впливає на фінансові результати підприємств.

Висока частка позикових коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства і вимагає додаткових витрат на погашення відсотків за банківськими позиками, дивідендів по акціях, доходу від облігацій та зниження ліквідності балансу. Тому в кожному конкретному випадку необхідно ретельно продумати можливість отримання додаткових коштів.

Найчастіше підприємство не має власних коштів, тоді воно відтворює їх на фінансовому ринку у вигляді банківських позик, коштів від випуску боргових цінних паперів тощо..

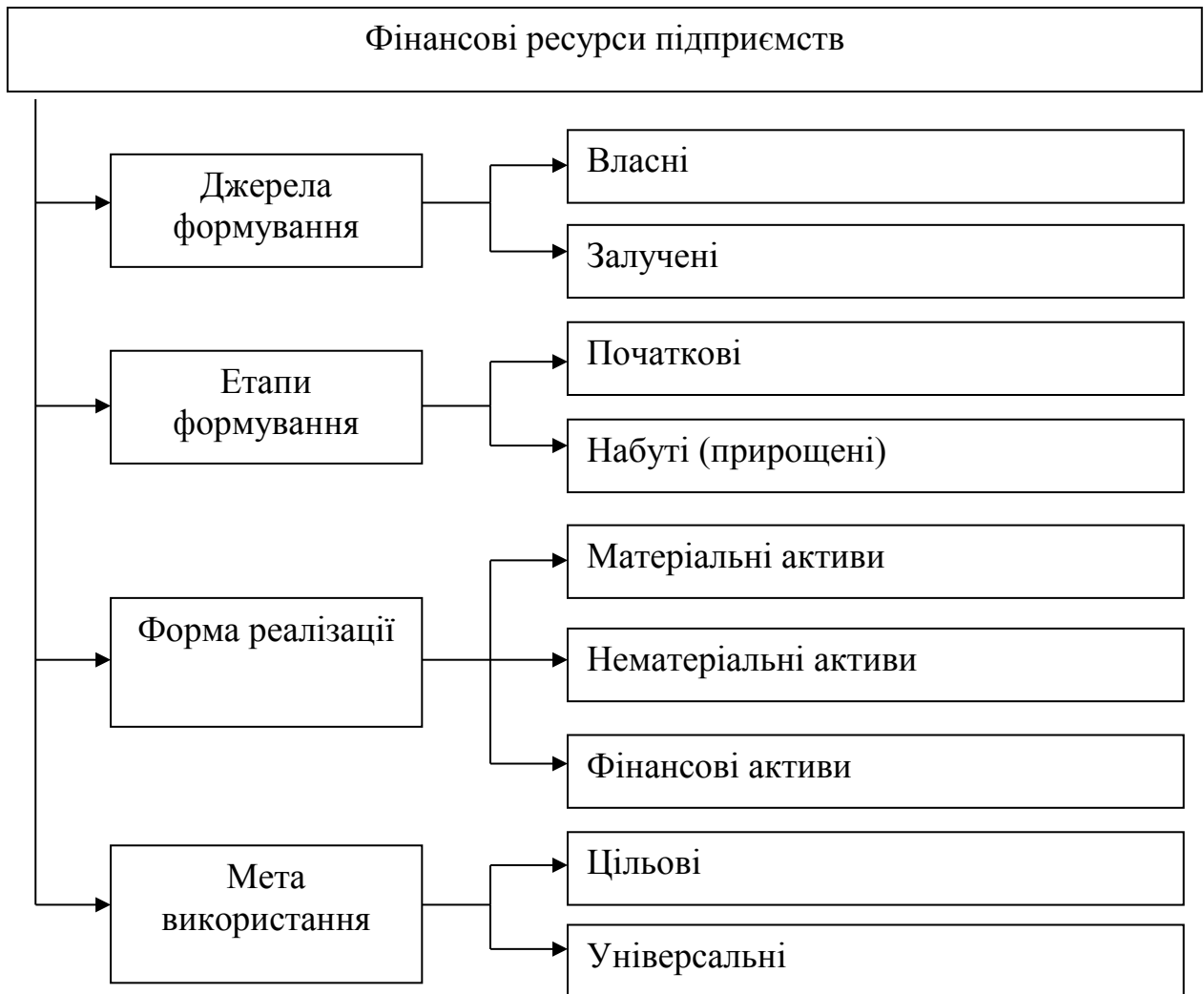

Рис. 1.1. Ознаки класифікації фінансових ресурсів підприємств

Фінансові ресурси підприємств, домінуючою формою яких є фонди, характеризуються такими ознаками:

- фінансові ресурси виражають ставлення до власності;
- фінансові ресурси завжди мають конкретне джерело походження та конкретне призначення;
- створення та використання фондів завжди має свою юридичну сторону і регулюється законами та нормативними актами [5].

Відповідно до етапів створення фінансових ресурсів, ресурси розподіляються на [9]:

- початкові, тобто ті, з яких компанія починає свою діяльність (цільовий капітал, іпотечний капітал)
- придбані - вони одержуються підприємством в результаті його діяльності у вигляді чистого прибутку (прибутку та амортизації), субсидій, дотацій тощо..

За формою реалізації ресурси компанії поділяються на:

- матеріальні - вводяться до основних фондів, резервів тощо;
- нематеріальні активи - додаткові платежі до нематеріальних активів;
- фінансові - вкладення у фінансові ресурси.

З метою використання ресурсів їх поділяють на цільові та нецільові. Цільові фонди використовуються за призначенням: резервний капітал, спеціальні фонди тощо. Нецільові ресурси, призначені для іншої мети: фінансування розширеного відтворення, витрати, благодійність [11].

Тому можна зробити висновок, що перехід до ринкових умов, впровадження комерційних принципів у діяльність підприємств, приватизація державних підприємств вимагають нового підходу до створення фінансових ресурсів. Тому сьогодні важливе місце у джерелах фінансових ресурсів посідають взаємні та інші внески фізичних та юридичних осіб. Збільшення величини прибутку, амортизації та запозичення при створенні фінансових ресурсів підприємств, змушує компанії бути ініціативними та винахідливими, нести повну фінансову відповідальність. Адже наявність коштів, їх ефективне використання визначає фінансовий добробут підприємства: платоспроможність, ліквідність, фінансову стійкість. Пошук джерел фінансування для розвитку підприємства, забезпечення ефективного інвестування ресурсів набуває важливого значення у фінансовій діяльності підприємства в умовах ринкової економіки.

1.2. Джерела формування фінансових ресурсів підприємства

Кожен бізнес потребує певного рівня фінансування для ведення свого бізнесу. Створення фінансових ресурсів на підприємствах - це процес створення фондів у різних формах для фінансової підтримки різних видів діяльності підприємства.

Ряд факторів впливає на розмір і структуру фінансових ресурсів. Вони включають: теоретичні та практичні можливості отримання відповідних фінансових ресурсів з різних джерел; організаційну форму підприємства; стратегічні цілі та поточну ділову діяльність; універсальність фінансових ресурсів на ринку капіталу; структуру створеного фінансового капіталу; основну економічну та політичну ситуацію в країні та інші [7].

Внутрішні джерела власних коштів мають велике значення для формування фінансового капіталу компанії. Найважливішими з них є прибуток та амортизація. Нерозподілений прибуток, зокрема, є важливим джерелом фінансового капіталу для підприємств. Внутрішні форми фінансових ресурсів підприємств представлені на рис. 1.2.

До зовнішніх джерел фінансових ресурсів належать кошти, створені за рахунок фінансового ринку та у порядку розподілу та перерозподілу коштів.

Зовнішні джерела створення власних фінансових ресурсів дозволяють новоствореним підприємствам створювати початковий фінансовий капітал, а провідним суб'єктам господарювання - збільшувати його розміри та збільшувати. Зовнішні джерела створення власних фінансових ресурсів представлені на рисунку 1.3.

Позикові кошти створюються з двох основних груп джерел. Перша група - зовнішня позика. Ця група джерел складається з двох підгруп - довгострокових зовнішніх позик та короткострокових зовнішніх позик для створення фондів. Зовнішні довгострокові фінансові ресурси, і в першу чергу довгострокові позики та фінансова оренда, використовуються для створення довгострокових позикових коштів [22].

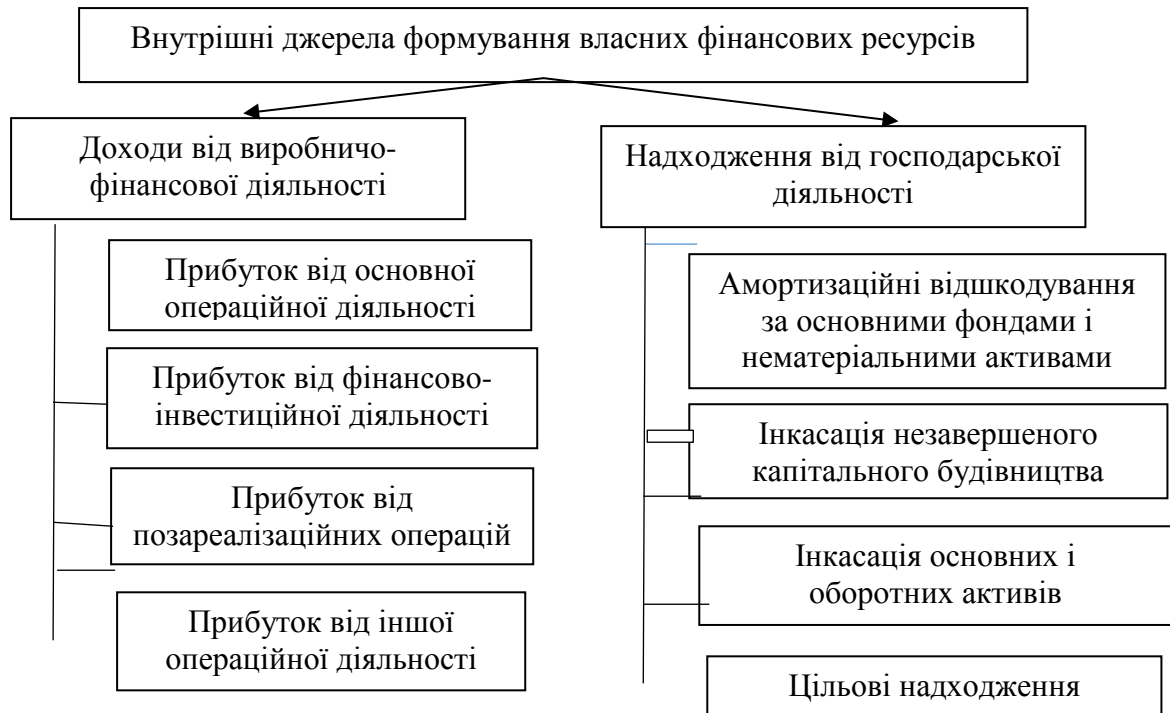

Рис. 1.2. Внутрішні джерела формування власних фінансових ресурсів

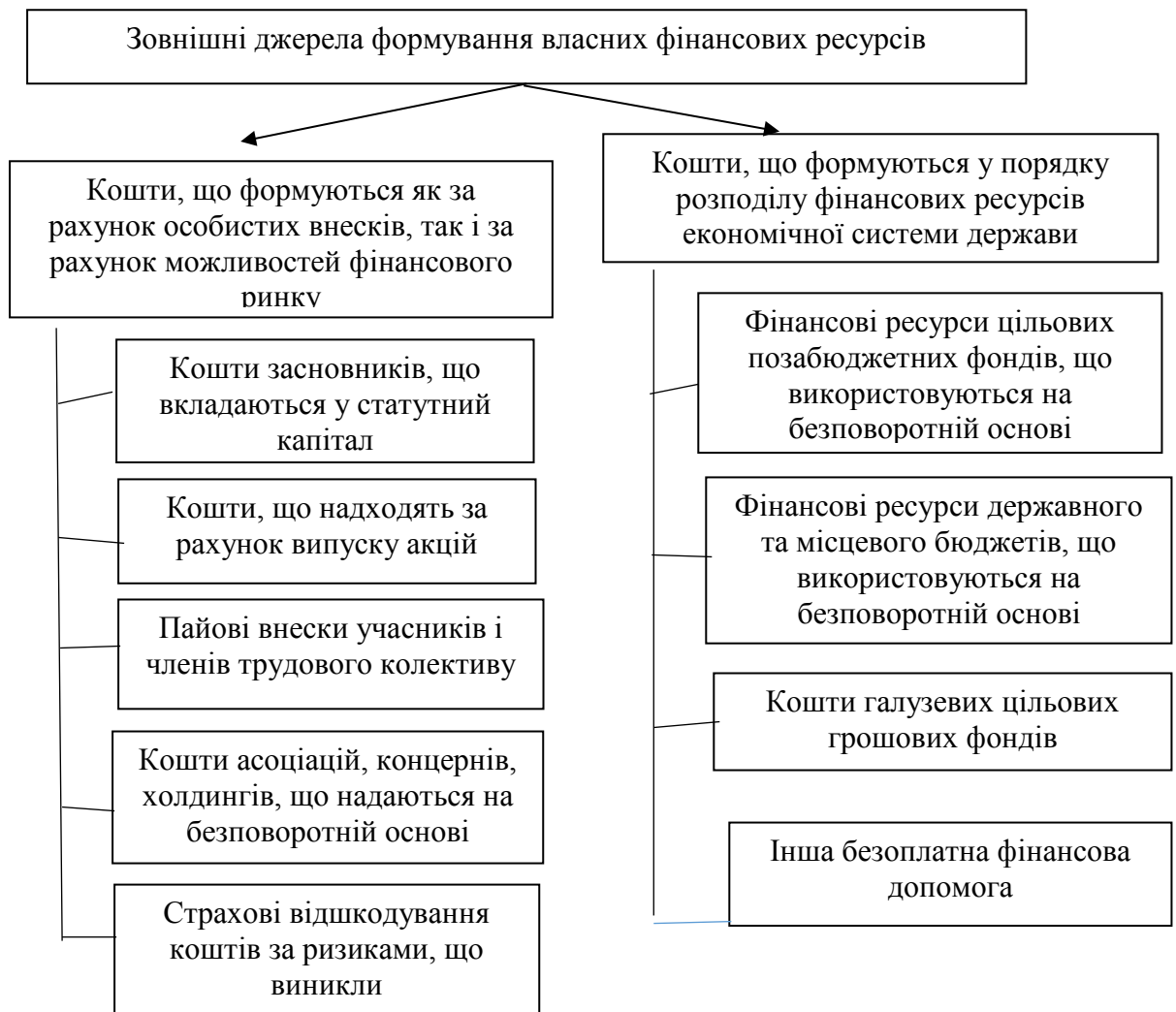

Рис. 1.3. Зовнішні джерела формування власних фінансових ресурсів

Зовнішні форми позикових коштів підприємств представлені на рис. 1.4.

Рис. 1.4. Зовнішні джерела формування позикових фінансових ресурсів

Ще однією групою є внутрішні позики, до яких належать кошти, утворені заборгованістю за позиками. Внутрішньо запозичені фінансові ресурси представлені на рисунку 1.5. У нормальній ринковій економіці обсяг запозичених ресурсів не є значним. Однак у перехідний період ці кошти використовуються досить активно для створення довгострокового та короткострокового капіталу боргового фінансування [25].

Таким чином, у процесі фінансової діяльності підприємств усіх форм власності для формування сукупного фінансового капіталу підприємств використовуються різні фінансові ресурси.

Однак більшість компаній віддають перевагу власним джерелам коштів і, меншою мірою, запозиченим коштам.

Рис. 1.5. Внутрішні джерела формування позикових фінансових ресурсів

Для забезпечення ефективного створення фінансового капіталу необхідно, щоб підприємства усіх форм власності та організаційно-правових форм використовували не лише власні кошти, а й фінансові ресурси.

Тому формування раціональної структури фінансових ресурсів є одним з найважливіших завдань.

1.3. Методи планування власного і позичкового капіталу

Власний капітал компанії є результатом першої частини зобов'язань балансу, тобто перевищення балансової вартості активів компанії над її зобов'язаннями. Основними складовими власного капіталу є цільовий капітал, додатковий та резервний капітал та нерозподілений прибуток. Інформація про розмір цільового та резервного капіталу міститься в статуті компанії. Коефіцієнт власного капіталу є одним з основних показників кредитоспроможності компанії. Це основа для визначення фінансової незалежності компанії, її фінансової стійкості [11].

Для більшості компаній основною складовою власного капіталу є акціонерний капітал - сума внесків власників компанії в їх активи за номінальною вартістю відповідно до установчих документів.

Важливі складові власного капіталу - резерви, які можуть створюватися у формі додаткового та резервного капіталу. Іншим елементом власного капіталу є нерозподілений прибуток (непокритий збиток). У випадку цієї статті балансу реєструється сума реінвестованого прибутку в компанії або сума непокритого збитку. Сума непокритого збитку відображається в дужках і обчислюється при визначенні загального капіталу. У статті представлено прибуток (збиток), який залишається в компанії після врахування всіх податків, дивідендів та внесків до додаткового капіталу. Нерозподілений прибуток (збиток) може включати звітний та минулий прибуток.

Абсолютна та відносна величини власного капіталу компанії залежать від фінансових можливостей компанії та обраної політики структури капіталу. Фінансування операцій компанії за допомогою власного капіталу є альтернативою запозиченням. Основні переваги та недоліки власного фінансування пояснюються на основі його функцій, цілей зменшення та збільшення.

Залежно від типу фінансових зв'язків, що виникають між власниками капіталу та фінансованою компанією, вони можуть стати співвласниками або

кредиторами компанії. Укладення договору позики між власником капіталу та підприємством означає, що фінансування здійснюється за рахунок позичкового капіталу: власник капіталу набуває статусу кредитора.

Як уже зазначалося, позичковий капітал компанії може бути створений із зовнішніх та внутрішніх джерел. У балансі іноземний капітал суб'єкта господарювання визнається частиною зобов'язань за умови, що оцінка цих зобов'язань може бути достовірно визначена та можливо зменшити майбутні економічні вигоди шляхом погашення.

Залежно від графіка зобов'язань, що впливають із національних стандартів бухгалтерського обліку, борг поділяється на довгостроковий та короткостроковий.

Згідно з фінансовою звітністю, довгострокові зобов'язання - це зобов'язання, які будуть погашені протягом періоду, що перевищує 12 календарних місяців, або за період, що перевищує операційний цикл, якщо він перевищує 12 календарних місяців.

Довгострокові зобов'язання, а отже, і довгостроковий позиковий капітал підприємства, можна розділити на такі типи:

- банківські позики та інші позики із терміном погашення понад 12 календарних місяців;
- довгострокові зобов'язання за рахунок випущених облігацій;
- забезпечення відстроченого податку на прибуток;
- довгострокові векселі;
- довгострокові зобов'язання внаслідок фінансового лізингу та оренди цілісних груп майна;
- інші довгострокові зобов'язання, зокрема ті, що відповідають законодавству, відстрочена заборгованість із сплати податків (інші обов'язкові платежі), фінансова допомога на зворотній основі тощо.

Короткотермінові (короткострокові) зобов'язання - це зобов'язання, які будуть погашені протягом операційного циклу або повинні бути погашені протягом 12 місяців з дати балансу. Поточний позиковий капітал може

складатися з таких видів зобов'язань: короткострокові банківські позики; поточний борг за рахунок довгострокових зобов'язань; видані векселі; рахунки за товари, роботи, послуги, поточні зобов'язання за рахунок отриманих авансів; короткострокові зобов'язання згідно з розрахунком з бюджетом; поточні страхові зобов'язання; поточні зобов'язання з оплати праці; короткострокові зобов'язання з учасниками розрахунків; короткострокові зобов'язання за внутрішніми розрахунками; Інші поточні зобов'язання. [12].

Тому можна зробити висновок, що основними зовнішніми джерелами накопичення капіталу підприємств є: банківські позики; кошти, отримані в результаті випуску облігацій; комерційні позики.

Усі витрати (відсотки, комісійні тощо) підприємств, пов'язані з придбанням та обслуговуванням позичкового капіталу, були включені до статті «Фінансові витрати» Звіту про фінансові результати.

Пошук джерел фінансування для розвитку підприємства, забезпечення ефективного інвестування коштів стає важливим у фінансових послугах підприємства в умовах ринкової економіки [13].

У процесі формування фінансових ресурсів підприємств важливе значення має структура їх джерел. Збільшення частки власних коштів позитивно позначається на фінансових результатах підприємств. Висока частка позикових коштів ускладнює фінансову діяльність підприємства і вимагає додаткових витрат на погашення відсотків за банківськими позиками, дивідендів за акціями, доходу від облігацій, зниження ліквідності балансу, збільшення фінансового ризику. Тому в кожному випадку необхідно ретельно продумати можливість отримання додаткових коштів.

В даний час є значною проблемою переорієнтації підприємств на ринкові форми їх фінансування, однією з яких є мобілізація коштів на основі залучення інвестицій в обмін на корпоративні права, видані юридичною особою. Спокуса для фінансистів полягає в тому, що для отримання коштів на основі збільшення статутного капіталу не потрібно ні застави на майно, ні поруки третьої сторони; кошти, вкладені в капітал компанії, залишаються в його розпорядженні протягом

тривалого часу.

Щоб повністю залучити фінансові ресурси та добре ними керувати, компанії мають можливість планувати постійні зобов'язання. Це цільові фонди, які в результаті застосованої системи грошових розрахунків постійно перебувають в економічному обігу підприємств, але не належать до нього. До місця призначення вони є джерелом оборотних коштів у розмірі мінімального залишку.

Обсяг оборотних коштів, виділений підприємству, не є фіксованим. Крім того, у компаній виникають проблеми із запізненням прийому коштів за відвантаженою продукцією, накопиченням готової продукції на складі, несвоєчасним та неповним виконанням постачальниками контрактних зобов'язань та іншими обставинами, що вимагають додаткових коштів.

Задовольнити цю потребу лише за рахунок власних ресурсів стає майже неможливо. Отже, в даний час економічно недоцільно генерувати оборотний капітал із власних ресурсів, оскільки це обмежує здатність компанії фінансувати власні витрати та збільшує ризик фінансової нестабільності.

У той же час компанія змушена претендувати на отримання коштів у формі короткострокових банківських позик та інших позик, комерційних позик, зобов'язань. Банківські позики дозволяють органічно пов'язати всі джерела оборотних коштів та активно впливати на раціональне формування запасів сировини, готової продукції та інших видів основних фондів.

Використання комерційного кредиту отримало певний розвиток під час формування ринкової економіки, створення підприємств з різними формами власності та надання значної автономії підприємствам. Як правило, його використання позитивно впливає на економіку підприємства та національну економіку. Це спрощує продаж товарів, прискорює ротацію оборотних коштів та зменшує потребу в кредитах та фінансових ресурсах [14].

Процес планування структури іноземного капіталу повинен здійснюватися за двома основними критеріями: концентрація на існуючій структурі іноземного капіталу; оптимізація структури позичкового капіталу. Це можна констатувати,

використовуючи критерій мінімізації його середньозваженого значення: оптимальною структурою іноземного капіталу підприємств, за певним критерієм, є співвідношення складових частин іноземного капіталу, при якому значення такого критерію наближається до оптимальний [15].

Відповідно до критерію мінімізації середньозваженої вартості позикового капіталу, перевагою у формуванні структури капіталу підприємства є відносна дешевизна даного джерела ресурсів. Оскільки ступінь обмеженості кожного джерела капіталу різна, і тому його вартість у певний момент змінюється, необхідно переходити від одного джерела до іншого, орієнтуючись щоразу на резервну ціну. Такий підхід до планування структури капіталу, на думку деяких дослідників, характерний для вітчизняних підприємств.

Процес планування структури власного капіталу за критерієм мінімізації його середньозваженої вартості полягає в попередній оцінці вартості всіх складових іноземного капіталу за різних умов залучення та проведенні багатовимірних розрахунків середньозваженої вартості. позиковий капітал.

Планування структури позикового капіталу з точки зору мінімізації його середньозваженого значення полягає у перевірці т. Зв «Зворотній зв'язок» отриманих результатів оптимізації за цим критерієм із критерієм рентабельності капіталу. Потім з урахуванням отриманих результатів оптимізації формується оптимальна структура позикового капіталу компанії. Межі структури мінімальної вартості позикового капіталу дозволяють визначити поле відбору для його конкретних значень на запланований період.

Загалом, алгоритм планування структури капіталу за критерієм мінімізації його вартості був таким: враховуючи варіанти структури капіталу (співвідношення власного та іноземного капіталу), рівень очікуваних виплат дивідендів, рівень відсотки за відсотки за позику, розрахунок на основі цих коефіцієнтів податкового коректора, процентної ставки з урахуванням податкового коректора, величини частки власного капіталу та власного капіталу позики та обчислення нової середньозваженої вартості капіталу.

Найбільш надійною є вартість власного капіталу як основи для розрахунку

у вигляді даних звітності підприємства. В процесі оцінки враховується: середня сума капіталу, використана у звітному періоді відповідно до балансової вартості. Цей коефіцієнт є початковою основою для коригування суми капіталу з урахуванням його поточної ринкової оцінки; середній розмір капіталу, що використовується в поточних ринкових оцінках; сума виплат власникам капіталу (у вигляді відсотків, дивідендів) із чистого прибутку підприємства. Ця сума є ціною, яку компанія сплачує за використаний капітал власників. У більшості випадків цю ціну встановлюють самі власники при визначенні розміру відсотків або дивідендів.

Нерозподілений прибуток за останній звітний період оцінюється на основі деяких прогнозованих розрахунків. Оскільки нерозподілений прибуток являє собою капіталізовану його частину, яка буде використана в майбутньому, ціна нерозподіленого прибутку - це запланована виплата суми власникам, яким він належить [16]. Цей підхід до нерозподіленого прибутку заснований на тому, що якби він був виплачений власникам капіталу під час його розподілу відповідно до результатів звітного періоду, вони отримали б конкретний дохід, який би був ціною цього вкладеного капіталу. Однак власники воліли інвестувати його у власний бізнес, тому його ціна - запланована величина чистого прибутку на майбутнє для цієї частини вкладеного капіталу.

Цей підхід показує, що при оцінці середньозваженої вартості капіталу протягом планового періоду ці елементи капіталу можна розглядати як один кінцевий елемент, тобто включати в оцінку одну загальну щільність. Процес управління сумою нерозподіленого прибутку визначається насамперед сферою їх використання - інвестиційною діяльністю. Отже, цілі його управління підпорядковані цілям інвестиційної політики компанії, а тому рівень інвестиційного доходу (внутрішня норма прибутку) завжди повинен співвідноситися зі значенням нерозподіленого прибутку [17]

Висновки по розділу 1

Пошук джерел фінансування для розвитку підприємства, забезпечення найбільш ефективного розподілу фінансових ресурсів, набуває важливого значення в роботі фінансових служб підприємства в умовах ринкової економіки.

Структура їх джерел має важливе значення в процесі формування фінансових ресурсів підприємств. Збільшення частки власних коштів позитивно позначається на фінансових результатах підприємств. Висока частка позикових коштів ускладнює фінансову діяльність компанії і вимагає додаткових витрат на погашення відсотків за банківськими позиками, дивідендів за акціями, доходу від облігацій, зменшує ліквідність балансу та збільшує фінансовий ризик. Тому в кожному випадку необхідно ретельно продумати можливість отримання додаткових коштів.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СТАНУ ФОРМУВАННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС»

2.1. Коротка характеристика підприємства

ТОВ «Еталон-сервис» - підприємство динамічно і стабільно розвивається на ринку, що займаються переробкою матеріалів, у галузі промислової хімії, газів, фреонів, лакофарбових матеріалів та нафтохімії з різними функціями.

ТОВ «Еталон-сервис» у своїй діяльності підприємство керується законодавчими актами України, чинним статутом.

ТОВ «Еталон-сервис» будує стосунки з Постачальниками і Покупцями на основі взаєморозуміння і співпраці. Відносини з партнерами будуються і тривають роками, успішно розвиваючи матеріально-технічний потенціал підприємств і промисловості України.

ТОВ «Еталон-сервис» приймає рішення на основі аналізу даних, об'єктивної та достовірної інформації, забезпечує систематичну підготовку та рівень професійної підготовки персоналу.

В рамках стратегії розвитку, ТОВ «Еталон-сервис» реалізує заходи спрямовані на збільшення продажів готової продукції, зниження собівартості, поліпшення якості обслуговування наших Клієнтів. ТОВ «Еталон-сервис» потреби споживачів розглядає як основу своєї діяльності, намагається розширити ринки збуту, в тому числі шляхом розробки нових продуктів у глобальному розвитку галузі.

Працюючи на ринку хімічних речовин, паливно-мастильних матеріалів, лакофарбових матеріалів для всіх напрямків важкої промисловості, легкої промисловості, авіації, медицини та інших, ми зарекомендували себе як одних з найчесніших, а отже відповідальних.

Поточна діяльність компанії - це постійний рух цінностей, а також поява та реалізація взаємних зобов'язань, що пов'язують компанію з підрядниками, бюджетом, працівниками та власниками.

Повсякденна діяльність підприємства здійснюється через виконання адміністрацією адміністративних функцій, результати яких відображаються в бухгалтерському обліку системи. Інформація про господарські операції, здійснені економічним оператором протягом певного періоду, збирається у відповідних регістрах бухгалтерського обліку та передається з них у згрупованій формі до фінансової звітності..

2.2. Аналіз основних економічних показників діяльності підприємства

Економічна доцільність проекту оцінюється на основі фінансових результатів його діяльності - прибутку. Тому фінансові результати діяльності (прибуток чи збиток) та фактори, що впливають на їх вартість, повинні постійно аналізуватися. Основними інформаційними матеріалами для аналізу фінансових результатів є: звіт про фінансові результати (ф. №2); примітки до річної фінансової звітності; дані аналітичного розрахунку доходів, витрат та фінансових результатів діяльності.

Основними завданнями аналізу фінансових результатів є оцінка динаміки прибутку, виявлення та кількісна оцінка впливу різних факторів на його розмір та оцінка резервів для збільшення прибутку.

Фінансування господарської діяльності здійснюється за рахунок власних обігових коштів, а також банківських кредитів. На кінець 2018 року товариством були залучені банківські кредити на суму 100 тис. грн. Оборотний робочий капітал складав 5940 тис. грн [13].

Для більш детального аналізу необхідно дослідити основні фінансові показники діяльності підприємства. Основні фінансові показники наведені в таблиці 2.1.

Основні фінансово-економічні показники діяльності ТОВ «Еталон-сервис» за 2018-2020 рр., тис. грн.

Показник	Рік			Відхилення 2020 до 2018 р.	
	2018	2019	2020	+/-	%
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції, тис. грн.	30590	18448	15766	-14824	-48,46
Валовий прибуток, тис. грн.	10894	3499	4107	-6787	-62,30
Чистий прибуток, тис. грн.	6302	-4	1232	-5070	-80,45
Середньорічна вартість основних засобів, тис. грн.	3877	3352,5	3061,5	-815,5	-21,03
Фондовіддача	8,1	5,9	5,2	-2,9	-35,80
Коефіцієнт рентабельності діяльності підприємства	0,21	-0,0002	0,078	-0,128	-62,07
Власні оборотні кошти, тис. грн.	6631	471	1521	-5110	-77,06

Досліджувані показники характеризуються динамікою спадання. Найбільшим темпом спадання характеризується показник чистого прибутку, який у 2020 році у порівнянні з 2018, спав на 80,45 %.

Відбулося значне зменшення валового прибутку та доходів від реалізації, що свідчить про значне зниження рентабельності компанії. Рентабельність діяльності показує суму доходу, яку компанія отримала від 1 грн. кошти, вкладені в основні фонди. За аналізований період рентабельність активів впала на цілих 35,8%, що було спричинено швидшими темпами приросту основних фондів, ніж темпами зростання доходів від реалізації.

Слід зазначити, що рентабельність діяльності значно зменшилась, що свідчить про неефективність компанії. Ці розрахунки показують, що компанія неефективна, оскільки ця кількість повинна збільшуватися, і в цьому випадку

спостерігається стійке зниження. Негативне явище спостерігається також у випадку власних оборотних коштів, які швидко зменшуються.

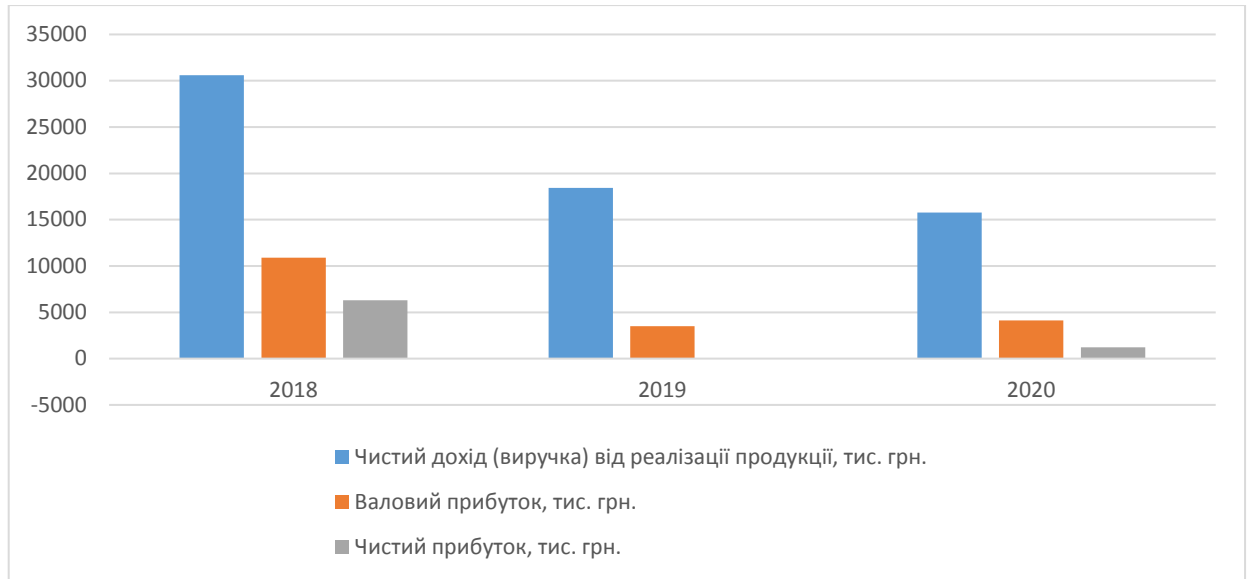

Рис. 2.1. Динаміка основних фінансових надходжень ТОВ «Еталон-сервис»

Розглядаючи основні джерела фінансових ресурсів, бачимо, що підприємство з кожним роком зазнає брак в фінансуванні, так як рівень надходжень від реалізації за три роки знизився на 48%, а чистий прибуток на 80%. Але в 2020 році мав позитивну тенденцію в чистому прибутку, так як підприємство зі збитків в 2019 році у сумі 4 тис.грн. отримало прибуток у 2020 році в сумі 1232 тис. грн.

Розглядаючи власний оборотний капітал як джерело фінансових ресурсів щодо фінансування оборотних коштів, то маємо позитивне їх значення, що говорить про наявність власних джерел фінансування поточної діяльності. Негативним моментом є тенденція до зниження суми власних оборотних коштів (рис. 2.2).

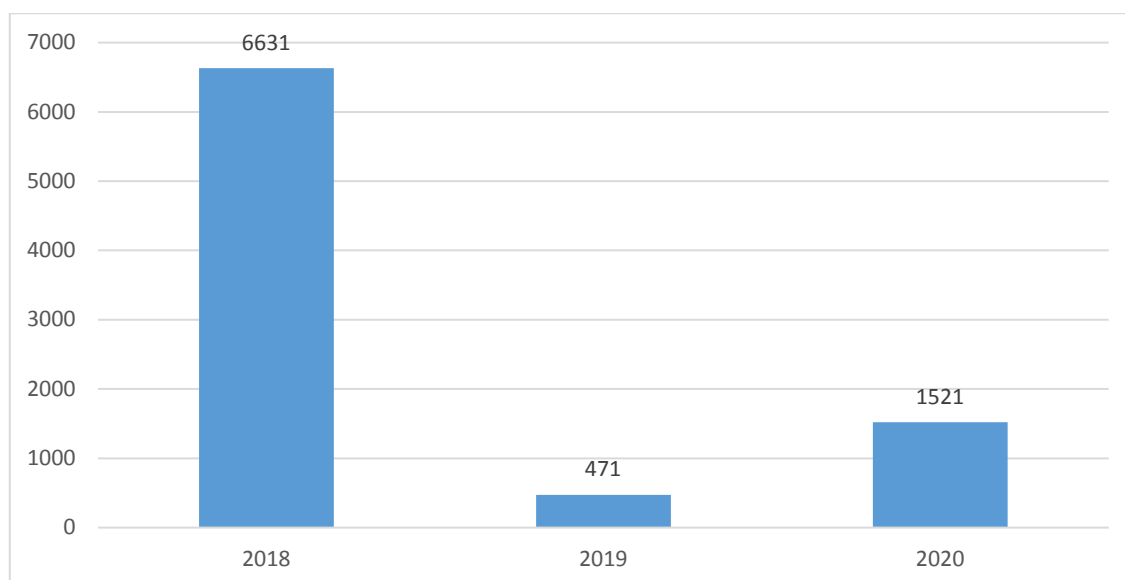

Рис. 2.2. Динаміка власного оборотного капіталу

Таким чином, аналіз діяльності за останні три роки показує, що довіра та фінансова стійкість суттєво знизилась, але компанія планує продовжувати працювати безперервно. Надалі планується розширити підрозділи, придбати сучасне програмне забезпечення та поповнити команду молодими фахівцями. Інтенсивно стимулюється надання проектних та інженерних послуг на внутрішньому та зовнішньому ринку. В даний час впроваджується комплексна система проектування, яка дозволить швидко виявити помилки, розробити колективні специфікації, скоротити час проектування та підготувати конкурсну документацію..

2.3. Аналіз складу та структури майна ТОВ «Еталон-сервіс»

Активи підприємства - це ресурси, контрольовані підприємством в результаті минулих подій, використання яких, як очікується, принесе майбутні економічні вигоди. Власність включає оборотні та необоротні активи.

Для того, щоб провести аналіз складу та структури фінансових ресурсів Товариства використаємо «Баланс» за 2018, 2019 та 2020 рр. [18, 19, 20].

Склад та структура майна ТОВ «Еталон-сервис» за період 2018-2020 рр. представлена в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Склад та структура майна ТОВ «Еталон-сервис» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
1.Необоротні активи	4616	31,75	3957	31,02	3511	37,15	-23,94
2.Оборотні активи	9905	68,13	8785	68,86	5923	62,67	-40,2
Всього	14538	100,00	12758	100,00	9451	100,00	

Аналізуючи дані таблиці 2.2 та рис 2.3 видно, що у 2018 році підприємство розмістило фінансових ресурсів на суму 14538 тис. грн. З них найбільшу частку складають оборотні активи – 9905 тис. грн. (68,13 %). В необоротні активи вкладено 4616 тис. грн. або 31,75 %.

У наступному 2019 році спостерігається зменшення фінансових ресурсів і їх сума становить 12758 тис. грн. Це відбулося за рахунок зменшення оборотних активів до 8785 тис. грн., необоротних – до 3957 тис. грн., витрат майбутніх періодів – до 16 тис. грн.

У 2020 році усі показники зменшуються. Необоротні активи на 23,94 %, а оборотні активи – на 40,2 %. Загальна вартість фінансових ресурсів становила 9451 тис. грн. (знизилась на 34,99 %).

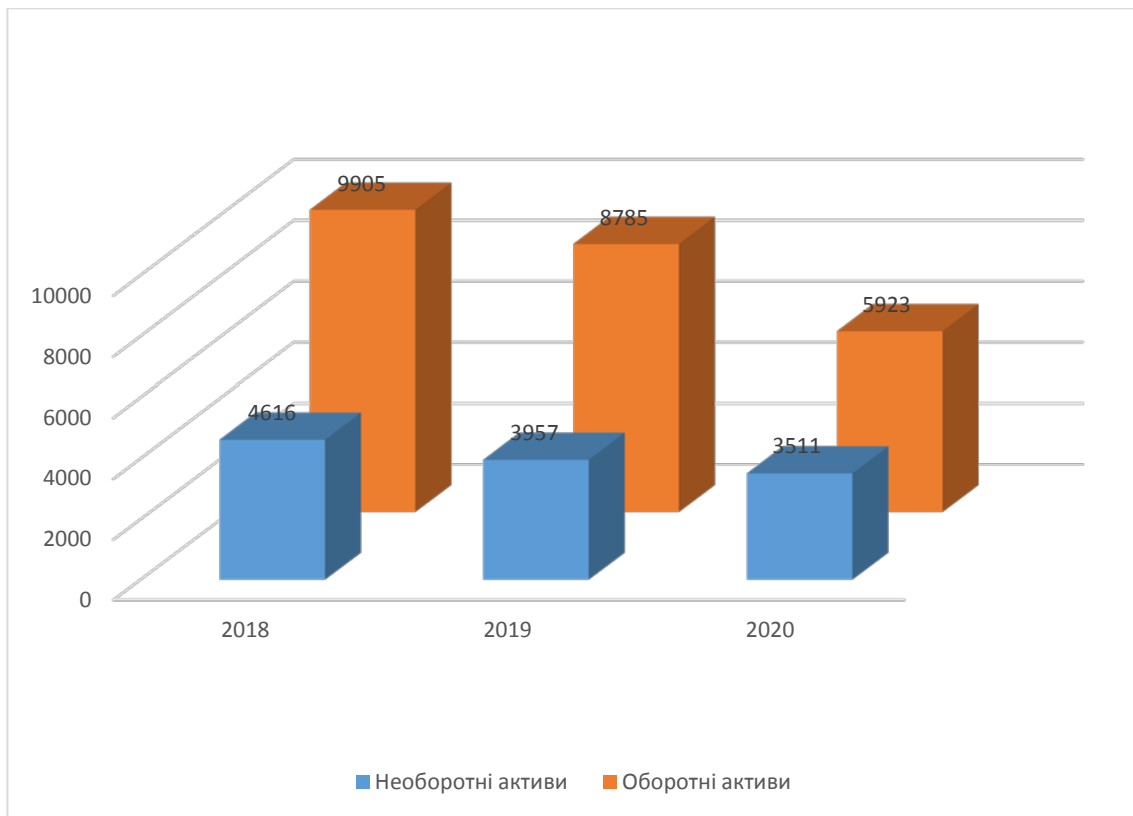

Рис. 2.3. Структура та динаміка майна ТОВ «Еталон-сервіс»

Проведемо детальний аналіз складу та структури активів підприємства. Розглянемо склад та структуру необоротних активів ТОВ «Еталон-сервіс», що представлені у таблиці 2.3 та рис. 2.4.

У своїй структурі необоротні активи мають лише дві складові, із яких найбільшу питому вагу займають основні засоби, а найменшу частку - нематеріальні активи. Необхідно відмітити, що в період з 2018 по 2020 роки всі статті даної частини балансу стабільно спадали, що є негативним явищем.

Нематеріальні активи зменшились на 48,74 %, а основні засоби – на 16,43 %. У 2019 році основні засоби знизились на 10,75 %, а нематеріальні активи – на 25,91 %. У 2020 році основні засоби спадали нижчими темпами (на 6,36 %) у порівнянні з попереднім роком, а нематеріальні активи, навпаки вищими (на 30,82 %).

Проведемо аналіз складу та структури оборотних активів підприємства, результати якого подані в таблиці 2.4.

Склад та структура необоротних активів ТОВ «Еталон-сервис»

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Необоротні активи,	4616	100,00	3957	100,00	3511	100,00	-23,94
Нематеріальні активи	1073	23,25	795	20,09	550	15,67	-48,74
Основні засоби	3543	76,75	3162	79,91	2961	84,33	-16,43

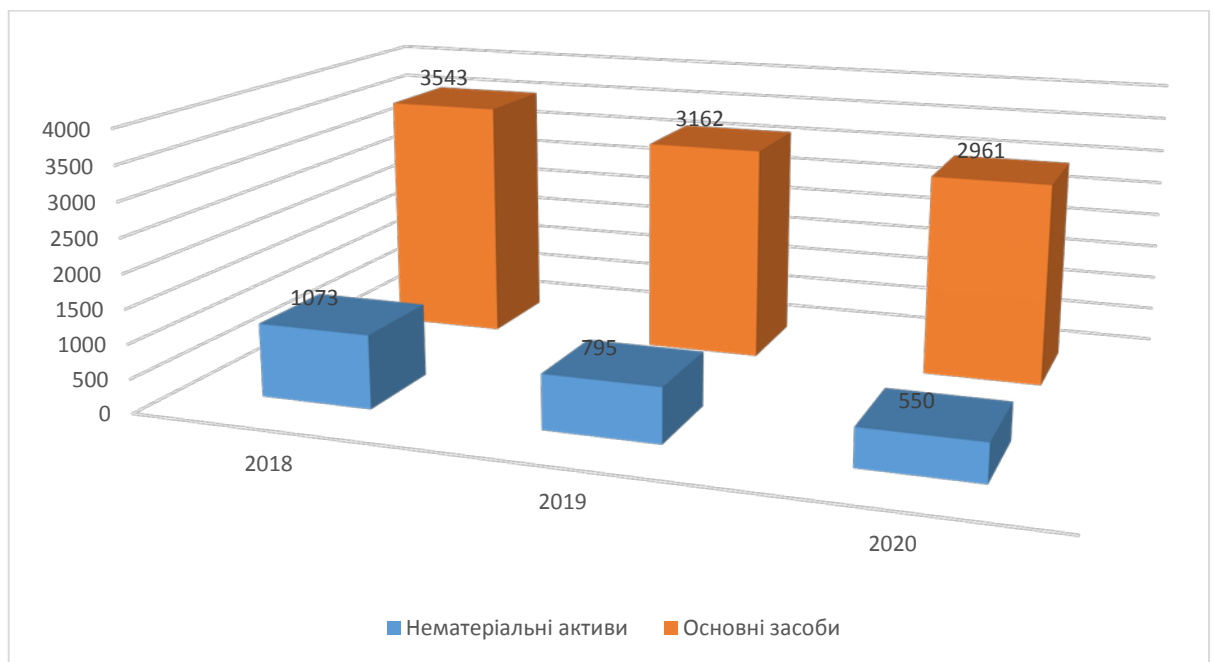

Рис. 2.4. Структура та динаміка необоротних активів ТОВ «Еталон-сервис»

З наведених даних видно, що найбільшу частку у структурі оборотних активів протягом періоду 2018-2020 рр. займає дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги, що є негативним явищем, найменшу – виробничі запаси. Також негативним явищем є зростання іншої поточної дебіторської заборгованості, темп приросту якої у 2019 році по відношенню до попереднього

складав 128 %, а у 2020 році – 266,67 %. Протягом періоду темп приросту склав 736 %.

Таблиця 2.4

Склад та структура оборотних активів ТОВ «Еталон-сервіс»

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Оборотні активи, у т.ч.:	9905	100,00	8785	100,00	5923	100,00	-40,2
Виробничі запаси	7	0,07	7	0,08	34	0,57	385,71
Незавершене виробництво	3677	37,12	901	10,26	1138	19,21	-69,05
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	5584	56,38	4938	56,21	3607	60,90	-35,4
Дебіторська заборгованість за рахунками:							
- за бюджетом	432	4,36	1188	13,52	709	11,97	64,12
- за виданими авансами	37	0,37	0		60	1,01	62,16
Інша поточна дебіторська заборгованість	25	0,25	57	0,65	209	3,53	736,00
Грошові кошти та їх еквіваленти:							
- в національній валюті	28	0,28	1692	19,26	52	0,88	85,71
- в іноземній валюті	115	1,16	2	0,02	114	1,92	-0,87

Позитивним було зростання грошових коштів в національній валюті у 2019 р., темп приросту яких становив аж 5942,86 %, але у 2020 р. спостерігається їх значне зменшення на 96,93 %. У кінці періоду по відношенню до початку періоду темп приросту склав 85,17 %. Що стосується грошових коштів в іноземній валюті, то тут ситуація протилежна. У 2019 р. відбувалося їх зменшення, а у 2020

р. – значне збільшення порівняно із 2019 р., але порівнюючи з 2018 р. вони зменшились на 0,87 %. Це пов'язано із співпрацею підприємства з іноземними замовниками.

Підводячи підсумок по активах підприємства можна зазначити, що фінансові ресурси, вкладені в оборотні активи майже в 2 рази перевищують фінансові ресурси, вкладені в необоротні активи. Щодо динаміки, то протягом досліджуваного періоду з кожним роком спостерігається зменшення аналізованих статей балансу, що є негативним явищем для підприємства.

2.4. Аналіз складу та структури фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервіс»

Інформація, що міститься в пасиві балансу, дозволяє виявити зміни в структурі власного капіталу та боргу, фіксованих (необоротних) та змінних; сума довгострокових та короткострокових позикових коштів, що беруть участь у торгівлі. Зобов'язання показують, звідки беруться кошти та кому компанія винна.

Фінансове становище компанії в багатьох випадках залежить від того, якими коштами володіє підприємство, звідки вони беруться та куди вони інвестуються. Велике значення для незалежності та самостійності підприємства має власний капітал. Якщо власний капітал більший, це краще для кредиторів та інвесторів, оскільки вони впевнені, що повернуть свої інвестиції. Чим більша частка власного капіталу і чим менший борг, тим менший фінансовий ризик. Але, як показує практика, ефективність використання іноземного капіталу більша, ніж ефективність використання власного капіталу. Це з ряду причин:

1) отримання позики вимагає обґрунтування позичальника. Таким чином, позикові кошти використовуються з певною метою, і сам момент отримання позикових коштів означає, що позичальник добре продумав це питання і впевнений у досягненні мети та погашенні боргу;

2) позикові кошти збираються за певною процентною ставкою, що робить позичальника ще більш відповідальним перед кредиторами за погашення боргу;

3) якщо кредитором є банк, він постійно контролює витрачання підприємцем позикових коштів для досягнення конкретної мети.

4) юридичне оформлення документів, що стосуються випуску позикових коштів, передбачає юридичну відповідальність; надання цих коштів на визначений термін означає їх повернення у встановлений термін;

5) у разі недосягнення передбачуваної мети підприємець може просто пожертвувати свій капітал і нічим не ризикувати, крім того, що він збідніє.

Однак, в деяких випадках, залежно від ситуації, може бути вигідним використовувати більше капіталу, менше позик і менший фінансовий ризик. Або, можливо, ефективніше використовувати позиковий капітал і заробляти більше, але з більшим фінансовим ризиком.

Аналіз складу та структури фінансових ресурсів компанії дозволяє визначити їх оптимальний рівень, що забезпечує безперервність процесу виробництва, реалізації та прибутку. Склад фондів - це сукупність їх окремих елементів. Структура фінансових ресурсів - це частка вартості окремих статей фінансових ресурсів у їх загальній структурі.

Стійкість фінансового стану компанії залежить від правильності та цілеспрямованості вкладення коштів.

Проаналізуємо склад і структуру фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервіс» за період 2018-2020 рр. Аналізуючи дану таблицю 2.5 та рис. 2.5, можемо сказати, що на підприємстві спостерігається зменшення фінансових ресурсів (на 34,99 % протягом періоду). Власні фінансові ресурси зменшились на 55,26 %, позикові – на 76,47 %, а залучені збільшились на 50,7 %.

Проаналізуємо структуру фінансових ресурсів. У 2018 р. найбільшу питому вагу у складі пасиву займають власні кошти (77,36 %), найменшу – позикові (2,92 %). У 2019 р. найбільшу частку займають залучені фінансові ресурси (65,29 %), позикові взагалі відсутні. А у 2020 р. найбільше спостерігається власних фінансових ресурсів (53,24 %), найменше – позикових (1,06 %). Таким чином, на підприємстві спостерігається негативна тенденція.

Склад та структура фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Власні	11247	77,36	4428	34,71	5032	53,24	-55,26
Позикові	425	2,92	0	0,00	100	1,06	-76,47
Залучені	2866	19,71	8330	65,29	4319	45,70	50,7
Разом	14538	100,0	12758	100,0	9451	100,00	-34,99

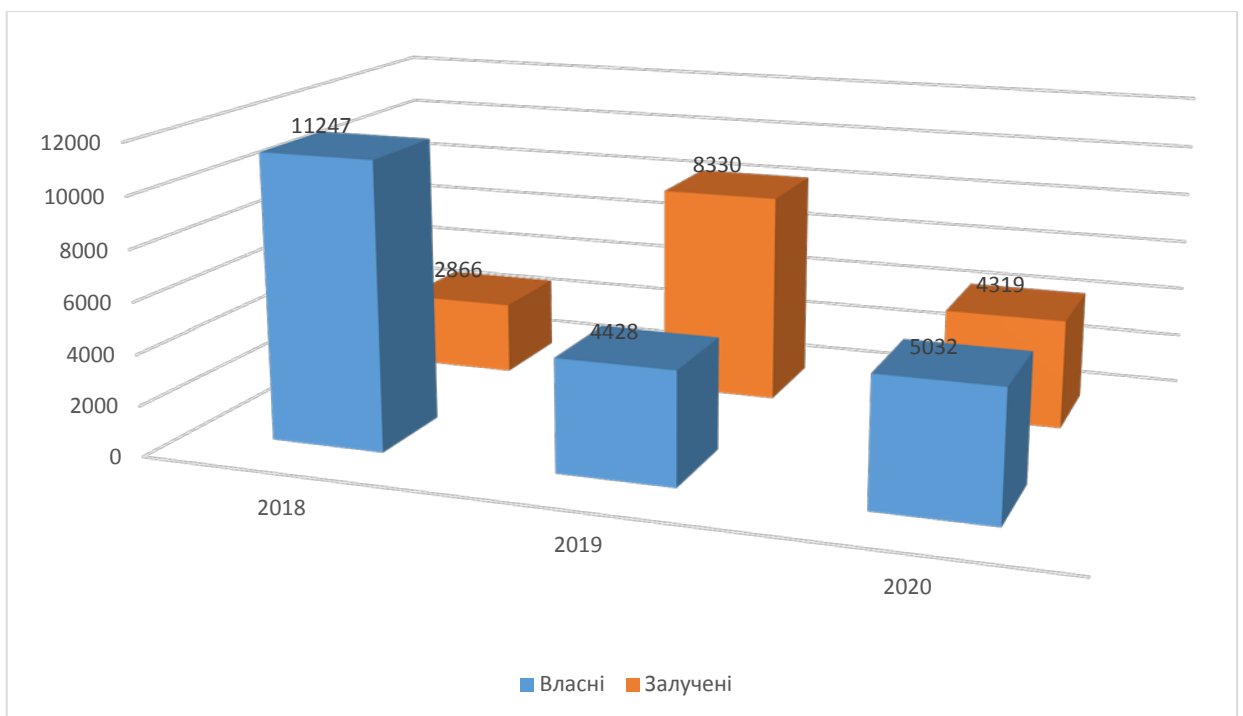

Рис. 2.5. Структура та динаміка джерел фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»

Власні фінансові ресурси зменшуються, а запозичення збільшуються, що призводить до зменшення загальної суми коштів. Більш наглядна зміна, яка відбулася во власних ресурсах відображена в таблиці 2.6 та на рис. 2.6

Склад та структура власних фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Власні, у т. ч.:	11247	100,0	4428	100,0	5032	100,0	-55,26
Статутний капітал	2877	25,58	2877	64,97	2877	57,17	0,00
Інший додатковий капітал	919	8,17	919	20,75	919	18,26	0,00
Резервний капітал	1099	9,77	636	14,36	8	0,16	-99,27
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6352	56,48	-4	-0,09	1228	24,4	-80,67

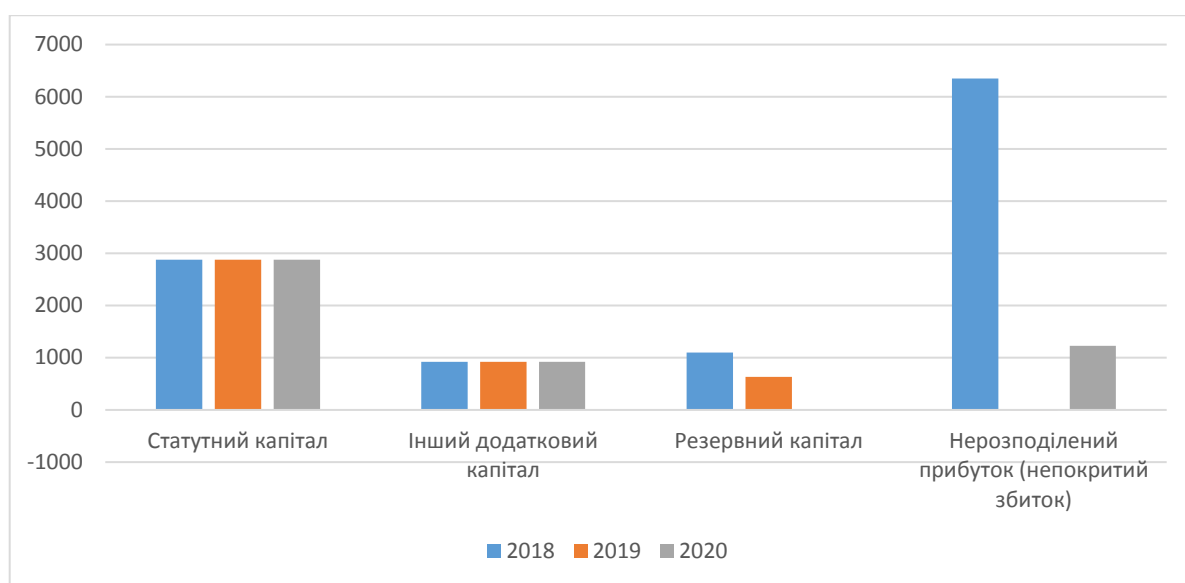

Рис. 2.5. Структура та динаміка власних фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»

Основне джерело формування власних фінансових ресурсів для ТОВ «Еталон-сервис» є нерозподілений прибуток, але він має негативну тенденцію до зниження. Тому підприємству потрібно розробляти шляхи зростання чистого прибутку.

Далі розглянемо склад та структуру позикових фінансових ресурсів, що наведені у таблиці 2.7.

Склад та структура позикових фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»
за 2018-2020 рр.

Показник	Рік						Темп приросту 2020 р. до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Позикові, у т. ч.:	425	100,0	0	0,00	100	100,0	-76,47
1.Відстрочені податкові зобов'язання	242	56,94	0	0,00	0	0,00	-100,00
2.Короткострокові кредити банків	183	43,06	0	0,00	100	100,0	-45,36

Таблиця 2.8

Склад та структура залучених фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»
за 2018-2020 рр.

Показник	Рік						Темп приросту 2020 до 2018 р., %
	2018		2019		2020		
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	
Залучені, у т. ч.:	2866	100,0	8330	100,0	4319	100,0	50,70
1.Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	360	12,56	882	10,59	976	22,60	171,11
Поточні зобов'язання за розрахунками:							
- з одержаних авансів	170	5,93	68	0,82	2187	50,64	1186,47
- з бюджетом	288	10,05	121	1,45	102	2,36	-64,58
- зі страхування	439	15,32	100	1,20	130	3,01	-70,39
- з оплати праці	1002	34,96	244	2,93	306	7,08	-69,46
- з учасниками	422	14,72	6715	80,61	527	12,20	24,88
Інші поточні зобов'язання	185	6,45	200	2,40	91	2,11	-50,81

Можна зазначити повну відсутність позикових фінансових ресурсів у 2019 р., що є позитивним явищем. У 2020 р. знову вони з'являються, але у меншій кількості у порівнянні з 2018 р. на 76,47 %. Найбільшу питому вагу у 2018 р. займали відстрочені податкові зобов'язання, які відсутні у 2019 та 2020 рр. У 2020 р. із позикових фінансових ресурсів наявні лише короткострокові кредити банків, але у меншій кількості в порівнянні з 2018 р. (на 45,36 %).

Провівши аналіз залучених фінансових ресурсів (табл. 2.8), можна відмітити їх різке збільшення у 2019 р. (на 190,65 %) та зменшення у 2020 р. (на 48,15 %). Найбільшу питому вагу у 2018 р. займають поточні зобов'язання з оплати праці (34,96 %), у 2019 р. – поточні зобов'язання з учасниками (80,61 %), у 2020 р. – поточні зобов'язання з одержаних авансів (50,64 %). Найбільш швидкими темпами у звітному році зросли поточні зобов'язання з одержаних авансів (на 1186 %), зменшились – поточні зобов'язання зі страхування (на 70,39 %).

2.5. Визначення забезпеченості фінансовими ресурсами ТОВ «Еталон-сервис»

Достатня кількість коштів та їх ефективне використання визначають стабільний фінансовий стан підприємства. Тому найважливішим завданням підприємств є правильне визначення потреб у фінансових ресурсах, пошук резервів для їх збільшення та найбільш ефективно їх використання з метою підвищення ефективності роботи підприємства в цілому. Тому розраховуємо коефіцієнти ліквідності та платоспроможності для визначення фінансового стану компанії [21].

Фінансова стабільність - це здатність компанії досягти фінансової рівноваги при збереженні достатнього ступеня фінансової стійкості та підтримці цього стану в довгостроковій перспективі завдяки ефективному фінансовому управлінню.

Фінансова стабільність - це здатність компанії забезпечувати пропорційний розвиток при збереженні належного рівня платоспроможності та кредитоспроможності. Фінансова стабільність є одним з основних факторів, що впливають на досягнення фінансової рівноваги та стабільності.

Показники ліквідності ТОВ «Еталон-сервіс» представимо у таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Показники ліквідності ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік			Відхилення 2020 до 2018 р., (+/-)
	2018	2019	2020	
1.Коефіцієнт покриття	3,25	1,05	1,34	-1,91
2.Коефіцієнт швидкої ліквідності	2,04	0,95	1,08	-0,97
3.Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,05	0,2	0,04	-0,01
4.Чистий оборотний капітал, тис. грн.	6856	455	1504	-5352

Аналізуючи коефіцієнт покриття, можна зробити висновок, що компанія має достатні ресурси, які можуть погасити свої поточні зобов'язання, оскільки її вартість за весь аналізований період перевищує 1. І хоча ця кількість, як правило, нестабільна, вона знаходиться в межах нормативне значення.

Щороку коефіцієнт швидкої ліквідності має велике значення, що доводить високу платоспроможність компанії для погашення поточних зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з боржниками.

Абсолютний коефіцієнт ліквідності нижчий за норму, тому можна говорити про низьку здатність компанії негайно погашати борг.

Чистий оборотний капітал за весь період є позитивним, що доводить здатність компанії розраховуватися з поточними зобов'язаннями та

розширювати подальшу діяльність. Але крім того, цей показник у динаміці повинен зростати, і в нашому випадку спостерігається нестабільна тенденція. Однак при порівнянні початку та кінця аналізованого періоду ця кількість зменшується, що свідчить про погіршення.

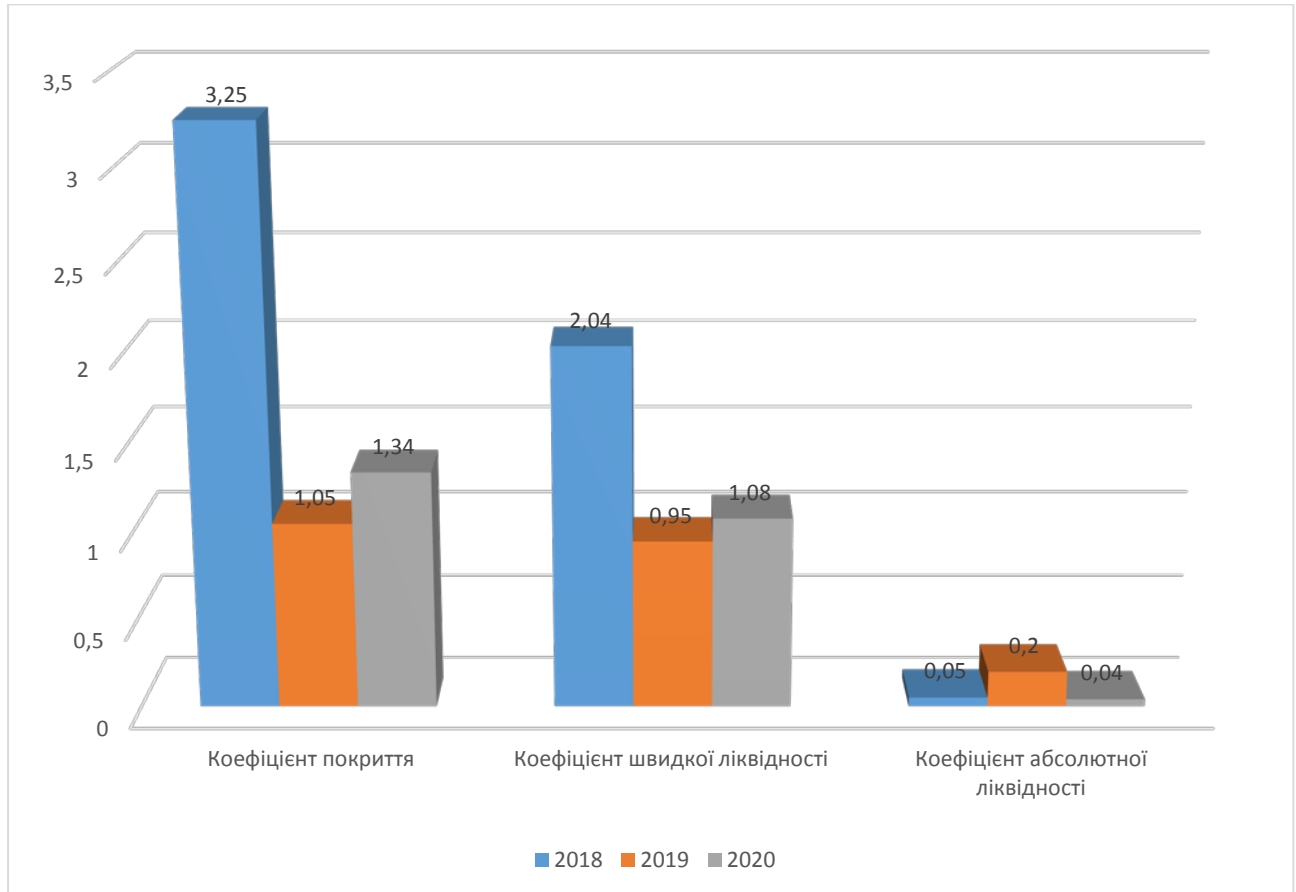

Рис. 2.6. Динаміка показників ліквідності

Потім аналізуємо платоспроможність компанії. За аналізований період оборотний капітал Компанії зменшився. Але в 2020 році відбулося збільшення.

Що стосується коефіцієнта автономії, то його значення знаходяться в межах нормативного в 2018 та у 2020 рр., що свідчить про достатню питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність. А у 2019 р. коефіцієнт автономії менше нормативного, тому власного капіталу недостатньо.

Показники платоспроможності ТОВ «Еталон-сервис» за 2018-2020 рр.

Показник	Рік			Відхилення 2020 до 2018 р., (+/-)
	2018	2019	2020	
1. Власні оборотні кошти, тис. грн	6631	471	1521	-5110,00
2. Коефіцієнт автономії	0,77	0,35	0,53	-0,24
3. Коефіцієнт фінансування	0,29	1,88	0,88	0,59
4. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами	0,69	0,05	0,25	-0,44
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,61	0,10	0,30	-0,31

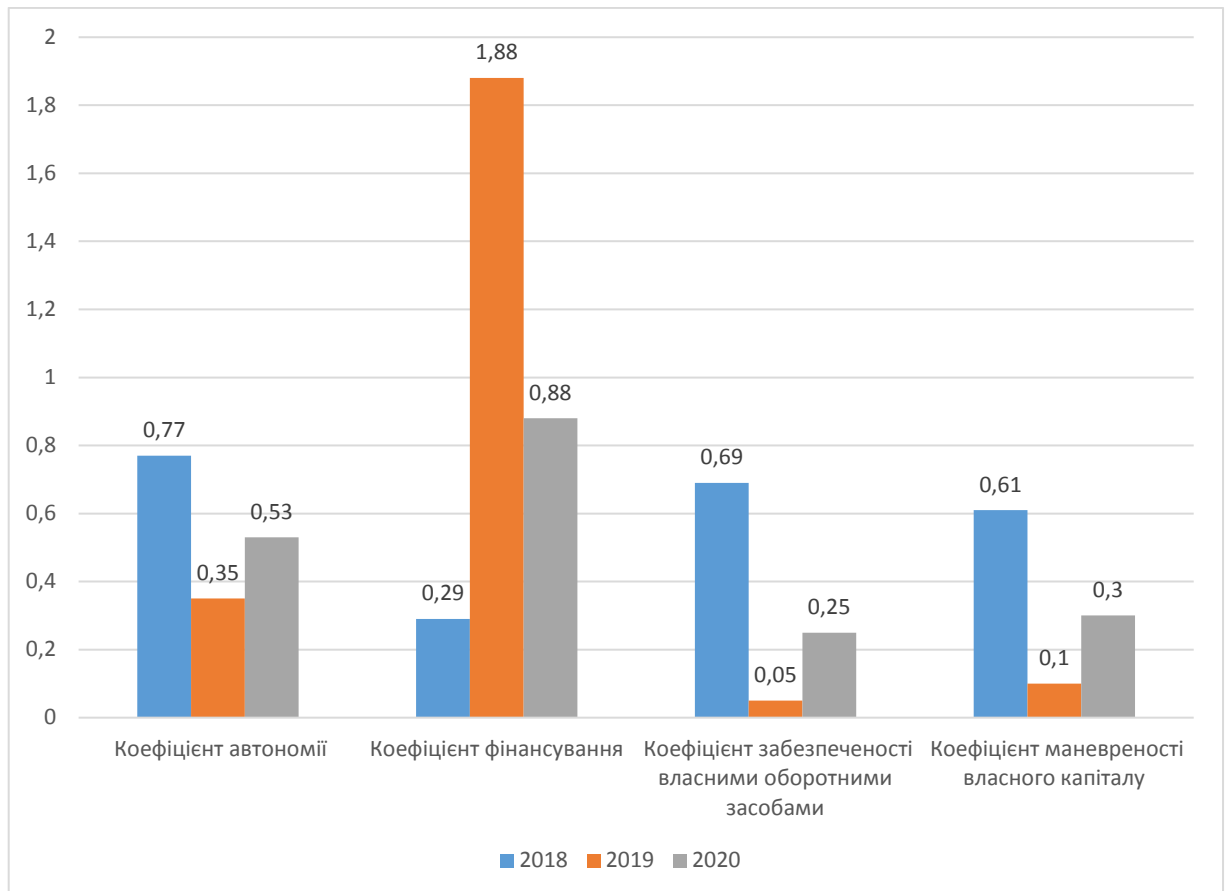

Рис. 2.7. Динаміка показників платоспроможності ТОВ «Еталон-сервис»

Коефіцієнт фінансування показує залежність підприємства від залучених засобів. Нормативне значення даного показника простежується у 2018 та 2020 рр., а у 2019 р. – менше нормативного. У динаміці коефіцієнт фінансування має зменшуватися, а у нас наявна нестабільна тенденція, спочатку він прямує до збільшення, а у 2020 р. – до зменшення. Та все ж, зіставляючи початок і кінець періоду, можемо спостерігати його збільшення, що є негативним.

Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними засобами має нормативне значення на початку та кінці періоду, що характеризує достатність для підприємства власних оборотних коштів, необхідних для фінансової стійкості. У 2019 р. даний показник менше нормативного, що свідчить про недостатність власних оборотних коштів.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу знаходиться в межах нормативного значення і показує, що сума власного капіталу вкладеного в оборотні активи складає 60 % у 2018 р., лише 10 % - у 2019 р. та 30 % - у 2020 р. Даний показник в динаміці має збільшуватись. На нашому підприємстві простежується нестабільна тенденція, як і з попередніми показниками: у 2019 р. – збільшується, у 2020 р. – зменшується.

Отже, можна сказати про позитивну тенденцію у 2020 р. порівняно з 2019 р., оскільки власні фінансові ресурси збільшились у 2020 р. порівняно з попереднім, а залучені зменшились. Також спостерігається поява позикових коштів у звітному році, що є негативним явищем. Але проаналізувавши за увесь період, можна прослідкувати зменшення власних та позикових фінансових ресурсів та збільшення залучених у 2020 р. порівняно з 2018 р. Таким чином можна говорити про погіршення ситуації, яка склалася на підприємстві, так як обсяги залучених фінансових ресурсів постійно зростають. Тому актуальним для даного підприємства є пошук резервів за рахунок яких воно матиме можливість збільшити власні фінансові ресурси.

Висновки по розділу 2

В розділі дана характеристика підприємства, його основних напрямів діяльності, що є першочерговим при визначенні джерел формування фінансових ресурсів та напрямів їх використання. Наступним кроком в роботі був аналіз поточного фінансового стану фінансових ресурсів підприємства по рокам. Результатом фінансового аналізу став визначення фінансової стійкості та незалежності підприємства та визначення фінансових ресурсів.

В результаті аналізу можна стверджувати, що підприємство ТОВ «Еталон-сервис» є незалежним від позикового капіталу та фінансово стійким, також аналіз показав ефективну політику управління фінансовими ресурсами, так як більша їх частина формується за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань. Основними напрямками використання фінансових ресурсів є формування основних фондів підприємства та виробничих запасів.

РОЗДІЛ 3
ПЛАНУВАННЯ ОБСЯГУ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА
ТА ДЖЕРЕЛ ЇХ ФІНАНСУВАННЯ

3.1. Планування необхідного обсягу фінансових ресурсів за допомогою методу статистичного прогнозування

У сучасних умовах фінансове планування найчастіше використовується для визначення потреби у фінансових ресурсах. Щоб визначити, які джерела фінансових ресурсів слід максимізувати на підприємстві, використовуємо метод статистичного прогнозування (екстраполяції), тобто аналітичного вирівнювання, для розрахунку прогнозної вартості власних, позикових та позикових коштів на наступні два роки, наприклад, для яких будемо використовувати дані за період 2017-2020 рр. (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Фінансові ресурси ТОВ «Еталон-сервіс» за 2017-2020 рр., тис. грн.

Показник	Рік			
	2017	2018	2019	2020
Власні	15121	11247	4428	5032
Позикові	303	425	0	100
Залучені	4486	2866	8330	4319
Разом	19910	14538	12758	9451

Для початку прогнозуємо обсяг власних фінансових ресурсів.

Звертаємо увагу на ряд динамік власних коштів, обумовлених тенденцією. Під час аналітичного вимірювання часових рядів природна зміна рівня аналізованого показника оцінюється як функція часу $Y_t = f(t)$, де Y_t - рівні часового ряду, обчислені з відповідних аналітичних рівнянь у час t .

Вибір форми кривої значною мірою визначає результати тенденції екстраполяції (прогнозування). Аналіз всього явища повинен стати основою для вибору форми кривої. У нашому випадку найбільш підходящою формою кривої є пряма лінія.

Рівняння лінійної функції має вигляд:

$$Y_t = a + bt \quad , \quad (3.1)$$

де t — порядковий номер періоду (дати);

a — рівень ряду при $t = 0$;

b характеризує швидкість динаміки.

Параметри рівнянь тренду визначаються методом найменших квадратів. За умовою мінімізації суми квадратів відхилень реальних рівнів чисел від теоретичних параметрів вони визначаються розв'язанням системи нормальних рівнянь. У випадку лінійної функції вона записується наступним чином [5]:

$$na + b\sum t = \sum y \quad , \quad (3.2)$$

$$a\sum t + b\sum t^2 = \sum yt \quad . \quad (3.3)$$

Для функції (3.1) параметри a і b прямої розраховуються за наступними формулами [5]:

$$a = \frac{\sum y}{n} \quad , \quad (3.4)$$

$$b = \frac{\sum yt}{\sum t^2} \quad (3.5)$$

Значення $\sum t^2$ можна визначити за формулою для парного числа членів ряду [5]:

$$\sum t^2 = \frac{n(n^2 - 1)}{3} \quad (3.6)$$

Оскільки довжина ряду $n = 4$, то $\sum t^2 = 4(4^2 - 1) / 3 = 20$. Параметри трендового рівняння становлять:

$$a = \sum y_t / n = 35828 / 4 = 8957;$$

$$b = \sum y_t t : \sum t^2 = -26997 / 20 = -1349,85.$$

Таким чином, лінійний тренд має вигляд $y_t = 8957 - 1349,85t$, тобто середній рівень власних фінансових ресурсів становить 8957 тис. грн., а їх середньорічний приріст – (-1349,85) тис. грн.

Таблиця 3.2

Проміжні розрахунки визначення прогнозованих теоретичних рівнів власних фінансових ресурсів

Період	Власні ресурси, тис. грн.	t	t ²	y×t	Тренд (Y _t)
2017	15121	-2	4	-30242	11656,7
2018	11247	-1	1	-11247	10306,85
2019	4428	1	1	4428	7607,15
2020	5032	2	4	10064	6257,3
Всього	35828	0	10	-26997	35828

Визначимо прогнозовані теоретичні рівні по даній моделі на наступні два роки:

$$Y_t(2021) = 4907,45 \text{ тис. грн.}$$

$$Y_t(2022) = 3557,6 \text{ тис. грн.}$$

Представимо графічно фактичні та прогнозовані значення на рисунку 3.1.

Як видно з графіку власні фінансові ресурси мають загальну тенденцію до спаду і прогнозовані значення на наступні роки є меншими за попередні.

Аналогічно спрогнозуємо позикові та залучені фінансові ресурси.

Для позикових фінансових ресурсів параметри трендового рівняння є наступними:

$$a = \Sigma y_t / n = 828 / 4 = 207;$$

$$b = \Sigma y_t t : \Sigma t^2 = -831 / 20 = -41,55.$$

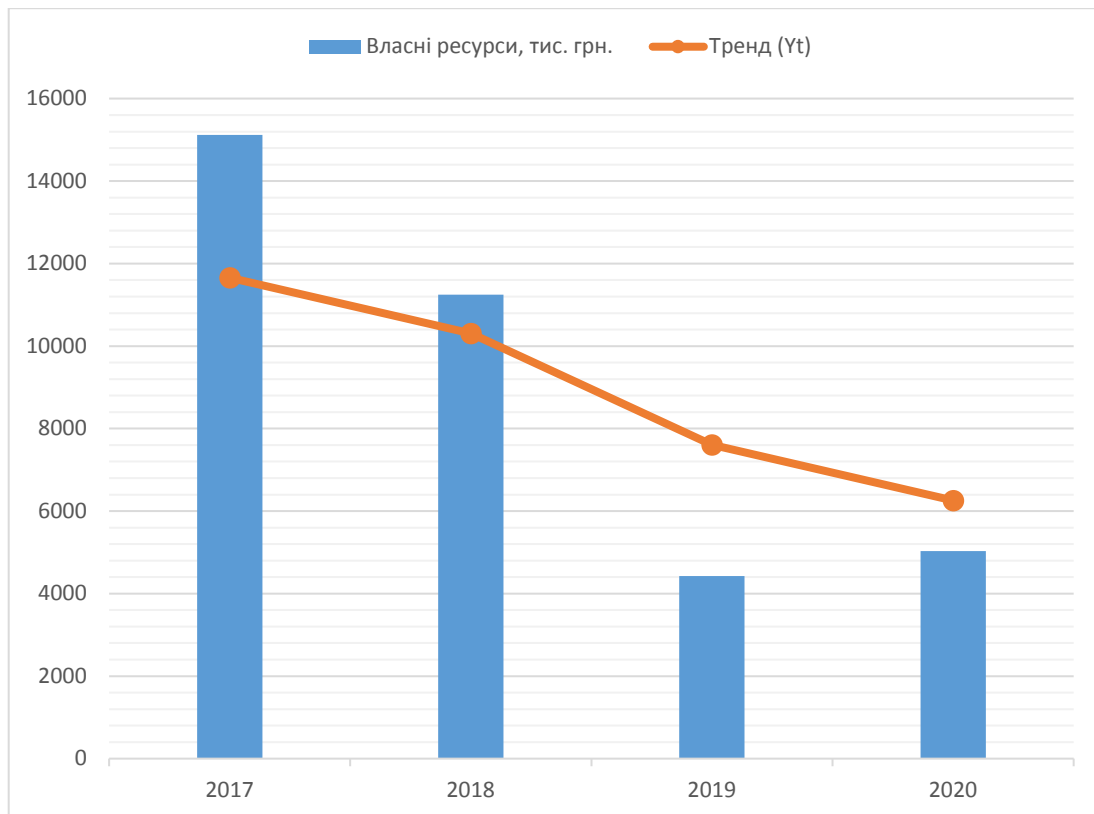

Рис. 3.1. Динаміка рівня власних фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервіс», тис. грн.

Лінійний тренд має вигляд $y_t = 207 - 41,55t$, тобто середній рівень позикових фінансових ресурсів становить 207 тис. грн., а їх середньорічний приріст – (-41,55) тис. грн.

Розрахунки представимо у вигляді таблиці 3.3. Прогнозовані теоретичні рівні для даної моделі для 2019 та 2020рр. такі:

$$Y_t (2021) = 82,35 \text{ тис. грн.}$$

$$Y_t (2022) = 40,8 \text{ тис. грн.}$$

Для наглядності представимо фактичні та прогнозовані значення позикових коштів на рисунку 3.2.

Таблиця 3.3

Проміжні розрахунки визначення прогнозованих значень позикових ресурсів

Період	Позикові ресурси	t	t ²	y×t	Тренд (Y _t)
2017	303	-2	4	-606	290,1
2018	425	-1	1	-425	248,55
2019	0	1	1	0	165,45
2020	100	2	4	200	123,9
Всього	828	0	10	-831	828

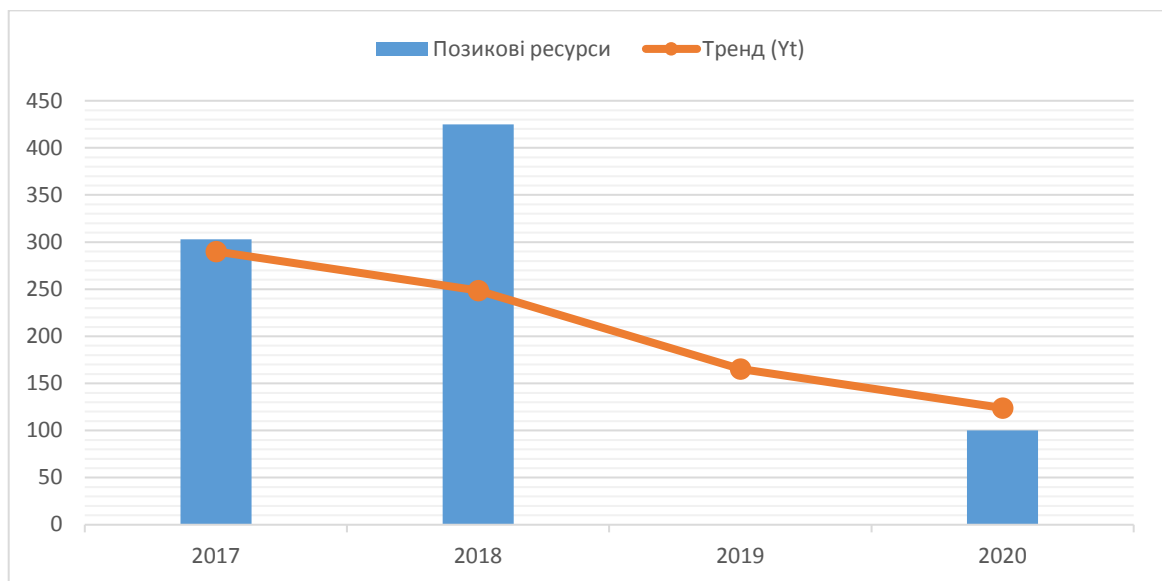

Рис. 3.2. Динаміка рівня позикових фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервіс», тис. грн.

З поданого графіку видно, що позикові фінансові ресурси також мають тенденцію до спаду, що є позитивним явищем для підприємства.

Параметри трендового рівняння для залучених фінансових ресурсів дорівнюють:

$$a = \Sigma y_t / n = 20001 / 4 = 5000,25;$$

$$b = \Sigma y_t t : \Sigma t^2 = 5130 / 20 = 256,5.$$

Рівняння лінійного тренду має вигляд $y_t = 5000,25 + 256,5t$. Таким чином, середній рівень залучених фінансових ресурсів становить 5000,25 тис. грн., а їх середньорічний приріст – 256,5 тис. грн.

Проміжні розрахунки представимо у вигляді таблиці 3.4

Таблиця 3.4

Проміжні розрахунки визначення прогнозованих значень залучених коштів

Період	Залучені ресурси, тис. грн.	t	t ²	y×t	Тренд (Y _t)
2017	4486	-2	4	-8972	4487,25
2018	2866	-1	1	-2866	4743,75
2019	8330	1	1	8330	5256,75
2020	4319	2	4	8638	5513,25
Всього	20001	0	10	5130	20001

Прогнозовані теоретичні рівні для даної моделі на наступні два роки є такими:

$$Y_t (2021) = 5769,75 \text{ тис. грн.}$$

$$Y_t (2022) = 6026,25 \text{ тис. грн.}$$

Графічно представимо фактичні та прогнозовані значення на рисунку 3.3. З рисунку бачимо, що на відміну від власних та позикових фінансових ресурсів, залучені фінансові ресурси мають зростаючу тенденцію, що має негативний аспект для підприємства.

Таким чином, на основі здійсненого прогнозування можна зробити висновок, що на підприємстві потрібно збільшувати власні фінансові ресурси та максимізувати їх, оскільки вони забезпечують реальну економічну самостійність підприємства та є джерелом поповнення власного капіталу і служать для

подальшого розвитку підприємства. Адже за останні роки значно знизилась фінансова надійність і стійкість ТОВ «Еталон-сервіс» та його основні показники мають несприятливі значення.

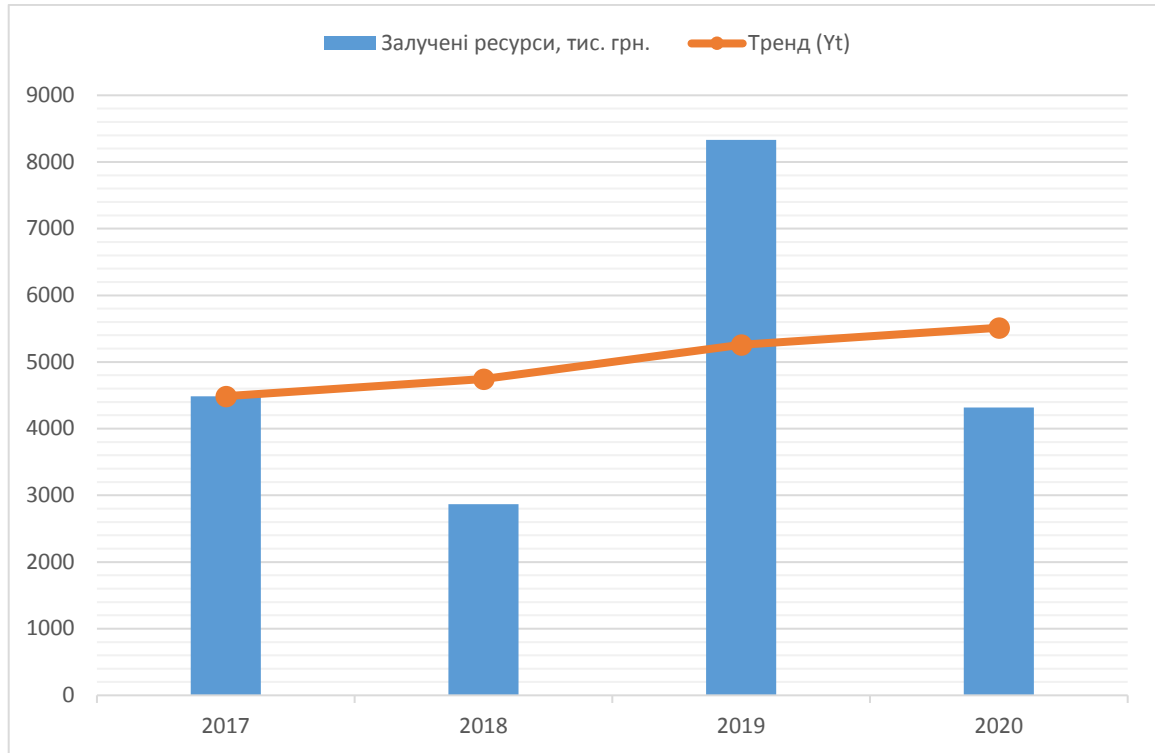

Рис. 3.3. Динаміка рівня залучених фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервіс», тис. грн.

Як відомо основним джерелом поповнення фінансових ресурсів є прибуток, тому спрогнозуємо його величину на наступні два роки.

Для чистого прибутку параметри трендового рівняння є наступними:

$$a = \Sigma y_t / n = 17710 / 4 = 4427,5;$$

$$b = \Sigma y_t t : \Sigma t^2 = -24202 / 20 = -1210,1.$$

Лінійний тренд має вигляд $y_t = 4427,5 - 1210,1t$, тобто середній рівень чистого прибутку становить 4427,5 тис. грн., а його середньорічний приріст – (-1210,1) тис. грн.

Проміжні розрахунки подамо у вигляді таблиці.

Проміжні розрахунки для визначення прогнозних значень чистого прибутку

Період	Чистий прибуток, тис. грн.	t	t ²	y×t	Тренд (Y _t)
2017	10180	-2	4	-20360	2420,2
2018	6302	-1	1	-6302	1210,1
2019	-4	1	1	-4	-1210,1
2020	1232	2	4	2464	-2420,2
Всього	17710	0	10	-24202	0

Прогнозовані теоретичні рівні для даної моделі для 2019 та 2020 рр. такі:

$$Y_t (2021) = -3630,3 \text{ тис. грн.}$$

$$Y_t (2022) = -4840,4 \text{ тис. грн.}$$

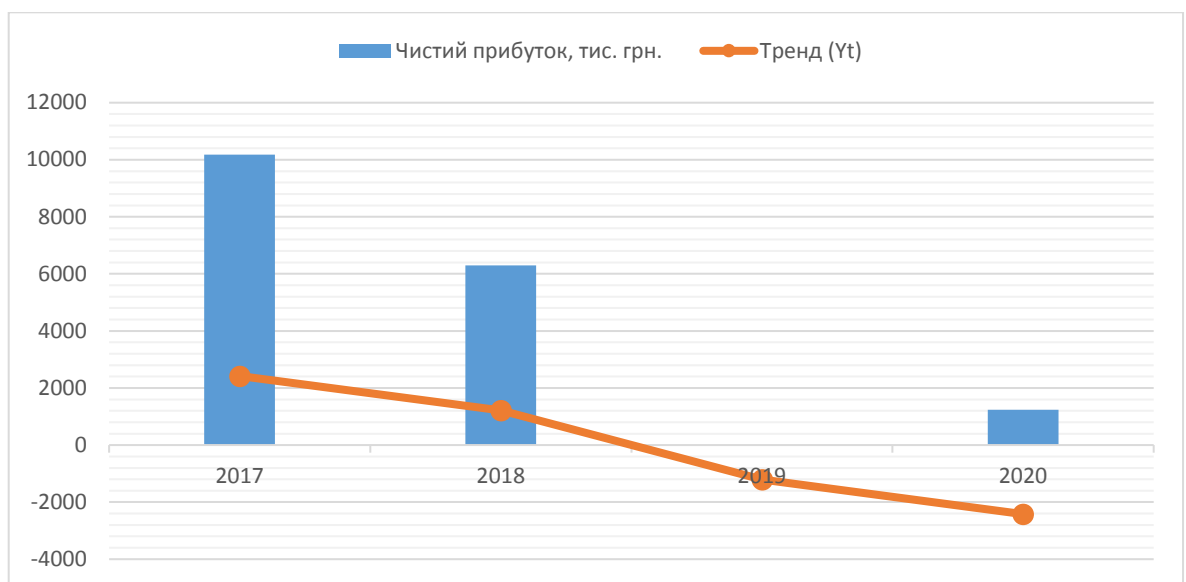

Рис. 3.4. Динаміка рівня чистого прибутку ТОВ «Еталон-сервіс», тис. грн.

Таким чином на ТОВ «Еталон-сервіс» рівень чистого прибутку з кожним роком зменшується і у 2019 та у 2020рр. підприємство отримує значні збитки. З огляду на це чистий прибуток не можна використати, як джерело поповнення власних фінансових ресурсів. Тому необхідно шукати інші джерела поповнення фінансових ресурсів та шляхи збільшення прибутку підприємства.

Це можуть бути внески членів-засновників, надходження від емісії цінних паперів тощо, що включаються у статутний фонд підприємства [23].

Таблиця 3.6

Фінансові ресурси ТОВ «Еталон-сервіс», тис. грн.

Фінансові ресурси	2017	2018	2019	2020	Прогноз	
					2021	2022
Власні	15121	11247	4428	5032	4907,5	3557,6
Позикові	303	425	0	100	82,35	40,8
Залучені	4486	2866	8330	4319	5769,8	6026,3
Чистий прибуток	10180	6302	-4	1232	-3630	-4840

Таким чином, за прогнозом фінансових ресурсів методом найменших квадратів маємо позитивний результат тільки при прогнозуванні позикових коштів, сума яких може зменшитися на 17,65 тис. грн. в 2019 році. У той час прогнозується значний ріст залучених ресурсів на 1450,75 тис. грн. в 2019 році та можливість появи збитків у сумі 3630 тис.грн, що у свою чергу може призвести до зниження власних фінансових ресурсів на 124,55 тис. грн в 2019 році.

Основними факторами, що впливають на величину чистого прибутку, є доходи від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), непрямі податки та інші вирахування доходів, інші операційні доходи, операційні витрати. Виявлені фактори дозволяють виробляти ефективні дії, спрямовані на збільшення чистого прибутку.

Для його збільшення можемо запропонувати активізувати всю діяльність, підвищуючи рівень надання різноманітних послуг виробничого та комерційного

характеру. Також варто придбати нові ринки, диверсифікувати діяльність, забезпечити надійність проекту шляхом впровадження комплексної системи проектування, яка дозволить швидко виявити помилки, розробити колективні технічні умови, скоротити час проектування та виконати конкурсну документацію. Застосувавши відповідні заходи, компанія зможе отримати додаткові кошти, що позитивно вплине на кінцевий результат.

Завдяки цьому, працюючи в сучасних умовах праці та ведучи відповідну фінансово-господарську діяльність, у майбутньому підприємство зможе підвищити рівень реалізації продукції, а отже, збільшити розмір чистого прибутку. Однак для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємство повинно створити систему управління фінансовими ресурсами, яка використовує економічні важелі для забезпечення їх ефективного та раціонального використання на основі своєчасного виявлення та мобілізації наявних резервів.

3.2. Прогнозування фінансових ресурсів за допомогою розрахунково-аналітичного методу

Фінансове планування може здійснюватися кількома способами. Методи планування - це конкретні методи та прийоми для планування розрахунків.

Розрахунково-аналітичний метод планування полягає в тому, що планове значення цього показника розраховується на основі аналізу отриманого значення показника, взятого за основу, і показників змін у плановому періоді.

Цей метод планування широко застосовується у випадках, коли відсутні техніко-економічні стандарти, а взаємозв'язок між показниками можна встановити побічно, на основі аналізу їх динаміки та залежностей. Найчастіше цей метод базується на експертному судженні або факторному аналізі.

Розглянемо розрахунково-аналітичний метод більш докладно. Суть розрахунку та аналітичного методу планування фінансових показників полягає в тому, що планова величина цього показника розраховується на основі аналізу

досягнутого значення фінансового показника, взятого за основу, і показників його зміни в плановий період.

Таблиця 3.7

Прогнозування ресурсів підприємства на 2021-2022 рр. розрахунково-аналітичним методом

Показник	2018	2019	2020	Темп росту, %		Прогноз на 2021 рік		Прогноз на 2022 рік	
				2019-2018	2019-2020	%	тис.грн	%	тис.грн
Власний капітал	11247	4428	5032	39	114	77	3849,76	95	3660,07
Залучені кошти	2866	8330	4319	291	52	171	7396,24	112	8250,41

За даними таблиці 3.7 у 2021 році очікується зменшення власного капіталу на 33% та зростання залучених коштів на 71%. А у 2022 році планується зменшення власного капіталу більш повільним темпами лише на 5%, також очікується зростання залучених коштів теж повільніше на 12%.

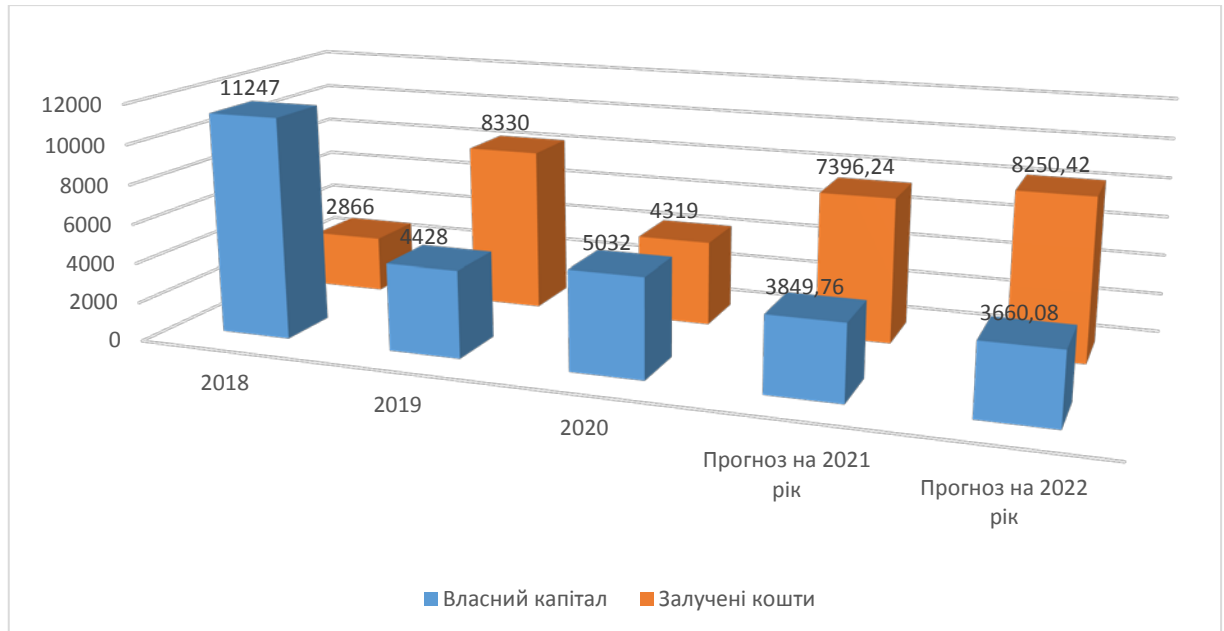

Рис. 3.5. Прогнозування зміни фінансових ресурсів підприємства

Таким чином, розрахунок планованих показників фінансових ресурсів розрахунково-аналітичним методом теж показав, що підприємство має негативні тенденції щодо власних та залучених фінансових ресурсів. Власні ресурси

плануються до зменшення на 1182,24 тис. грн, у той час як залучені можуть зростати на 3077,24 тис.грн..

Розрахунки статистичним методом мають більш сприятливий результати прогнозування фінансових ресурсів, так як зменшення власного капіталу та зростання залученого капіталу може відбуватися біль повільними темпами.

3.3. Планування структури джерел фінансування фінансових ресурсів за критерієм мінімізації рівня фінансового ризику

Компанія може використовувати три різні підходи для фінансування різних груп оборотних активів з різних фінансових ресурсів. Консервативний підхід використовує власний капітал та довгострокові зобов'язання для створення необоротних активів та половини змінної частини оборотних активів. Цей підхід має перевагу у забезпеченні мінімуму ризику, оскільки короткострокові зобов'язання використовуються в невеликих розмірах як змінна частина оборотних активів. У той же час така політика фінансування є дуже обтяжливою для компанії через високу вартість використовуваного капіталу. Крім того, він враховує витрати, пов'язані з невикористанням позикового довгострокового капіталу в періоди зменшення змінної частини оборотних активів.

Агресивний підхід передбачає, що власний капітал та довгострокові зобов'язання використовуються лише для фінансування основних фондів. Оборотні активи повністю створюються за рахунок короткострокових зобов'язань. Така політика фінансування активів забезпечує найнижчі капітальні витрати підприємства, але обмежується занадто високим ризиком втрати або недостатнім капіталом.

Компромісний метод полягає у фінансуванні необоротних активів та необоротних частин оборотних активів за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань. У цьому випадку змінна частина оборотних активів фінансується за допомогою короткострокових зобов'язань. Ця політика пошуку

забезпечує компроміс між вартістю капіталу та ризиком його втрати [24].

В таблиці 3.8 наведена інформація для подальшого планування джерел фінансування фінансових ресурсів за критерієм мінімізації рівня фінансового ризику

Таблиця 3.8

Вихідні дані для визначення структури джерел фінансових ресурсів підприємства за критерієм мінімізації рівня фінансового ризику

Показники	Сума, тис. грн.	Питома вага, %
Необоротні активи	3511	37,1
Оборотні активи	5923	62,9
у тому числі:		
постійна частина	2155	22,8
змінна частина	3790	40,1
Сукупний капітал	9451	100

Проаналізуємо, який тип фінансування оборотних активів використовує підприємство.

Схематично, модель фінансування оборотних активів ТОВ «Еталон-сервис» зображено на рисунку 3.6.

Дані рисунку 3.6 свідчать про те, що всі необоротні активи та частина постійних оборотних активів створюються за вартістю власного капіталу / частини поточних основних фондів, а змінні - за вартістю довгострокового капіталу. Решта частини основних фондів фінансується за рахунок позикового короткострокового капіталу.

Тому, компанія застосовує політику фінансування активів, яка наближається до компромісного підходу.

Розглянемо можливі варіанти формування фінансових ресурсів, які можна використовувати ТОВ «Еталон-сервис» в залежності від ситуації на ринку та цілей підприємства. В табл. 3.9 представлені результати використання моделей

для підприємства, а в таблиці 3.10. представлені можливий розподіл джерел фінансування при різних моделях.

Активи	Пасив
Змінна частина оборотних активів ¹ 3790 тис. грн	Позиковий капітал 4319 тис. грн
	Довгостроковий капітал 100 тис. грн
Постійна частина оборотних активів 2155 тис. грн	Власний капітал 5032 тис. грн
Необоротні активи 3511 тис. грн.	

Рис. 3.6. Модель формування та використання фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис»

Таблиця 3.9

Моделі управління джерелами формування фінансових ресурсів

Моделі управління оборотним капіталом	Роль короткострокового кредиту і кредиторської заборгованості	Ризик з позицій ліквідності
Ідеальна	За рахунок короткострокових зобов'язань фінансуються повністю всі поточні активи, включаючи їх змінну частину	Найбільший ризик, особливо якщо є вірогідність, що потрібно одночасно погасити всі зобов'язання перед кредиторами
Агресивна	За рахунок короткострокових зобов'язань покривається повністю варіююча частина оборотних активів	Досить ризикована, оскільки, в реальному житті обмежитися лише мінімумом поточних активів неможливо
Компромісна	Варіююча частина оборотних активів покривається на 50% за рахунок короткострокових зобов'язань	Найменший ризик, проте, можлива наявність зайвих поточних активів і за рахунок цього зниження прибутку
Консервативна	Варіююча частина покривається частково за рахунок довгострокових пасивів	Відсутній ризик втрати ліквідності, оскільки немає короткострокової кредиторської заборгованості.

Структура капіталу підприємства за різними підходами до фінансування активів

Підходи до фінансування формування фінансових ресурсів			
консервативний	Компромісний	агресивний	ідеальний
67% власний капітал 33% довгостроковий капітал	67 % власний капітал 33 % довгостроковий та позиковий капітал (28% +5%)	44 % власний капітал 56 % довгостроковий та позиковий капітал (27% +29%)	53% - власний капітал 47% довгостроковий та позиковий капітал (40% + 7%)

Враховуючи вищезазначене, розрахуємо розмір власного, довгострокового та позикового капіталу ТОВ «Еталон-сервіс», як основних джерел фінансових ресурсів, при використанні різних підходів до фінансування (табл. 3.11).

Таблиця 3.11

Розрахунок розміру капіталу підприємства за критерієм мінімізації рівня фінансового ризику.

Показники	Тис. грн.	%
Консервативний підхід		
Власний капітал	6332,17	67
Довгостроковий капітал	3118,83	33
Сукупний капітал	9451	100
Компромісний підхід		
Власний капітал	6332	67
Довгостроковий капітал	2646	28
Позиковий капітал	473	5
Сукупний капітал	9451	100
Агресивний підхід		
Власний капітал	4158	44
Довгостроковий капітал	2552	27
Позиковий капітал	2741	29
Сукупний капітал	9451	100
Ідеальний підхід		
Власний капітал	5009	53
Довгостроковий капітал	3780	40
Позиковий капітал	662	7
Сукупний капітал	9451	100

Структура джерел фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис» за різними підходами до фінансування активів представлена на рис. 3.7. Враховуючи дані таблиці 3.10 та 3.11, можемо зробити наступні висновки. ТОВ «Еталон-сервис» доцільно залишити компромісний підхід щодо фінансування активів підприємства. Це обумовлено тим, що при даному підході обсяг фінансування за рахунок позикового капіталу найменший, а розмір власного капіталу - найвищий. При цьому, розмір власного капіталу необхідно залишати на цьому рівні за рахунок нарощування нерозподіленого прибутку.

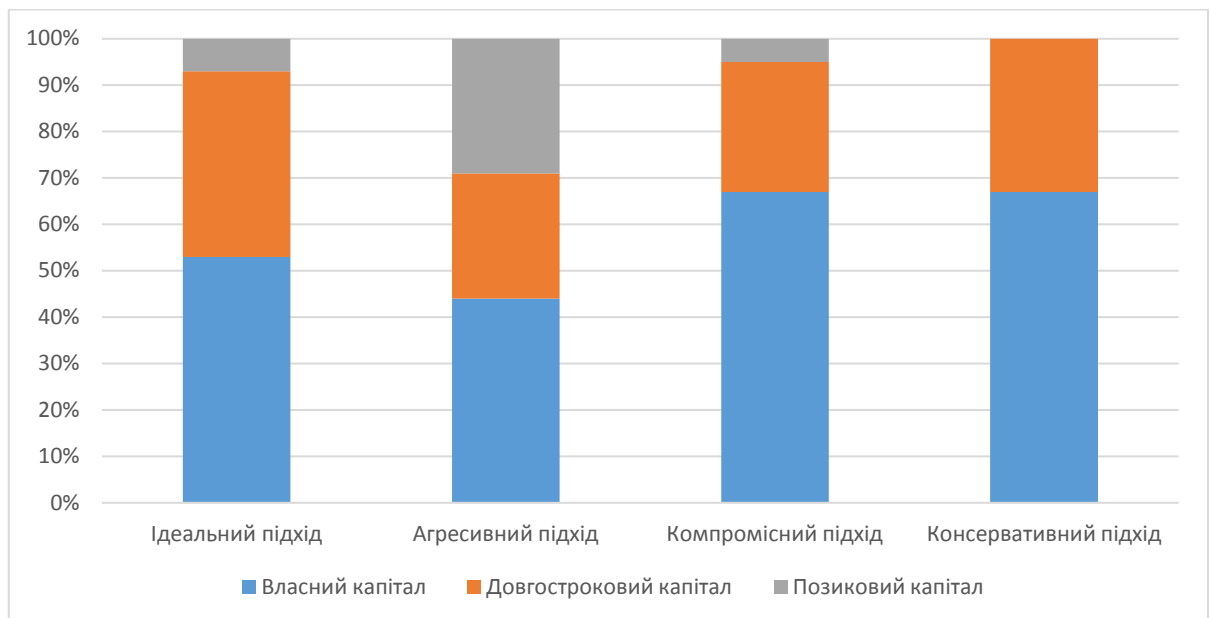

Рис. 3.7. Структура фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис» при різних підходах до формулювання

Розглядаючи консервативний підхід, слід зазначити, що в даному випадку підприємству повністю погасити свою короткострокову заборгованість та наростити довгостроковий капітал на 3118,83тис. грн. Але, враховуючи негативні тенденції в економіці країни, підприємство повністю не зможе відмовитися від позикового капіталу, так як за рахунок наявності дебіторської заборгованості не завжди зможе покрити поточні витрати

Отже, оптимальна структура капіталу підприємства за критерієм

мінімізації ризиків досягається при співвідношенні власного, дострокового та позикового капіталу як 67 %, 28% та 5 % відповідно.

Таким чином, компанія може використовувати три різні підходи для фінансування різних груп оборотних активів за допомогою власного капіталу. Консервативний підхід використовує власний капітал та довгострокові зобов'язання для створення необоротних активів та половини змінної частини оборотних активів. Агресивний підхід передбачає, що власний капітал та довгострокові зобов'язання використовуються лише для фінансування основних фондів. Оборотні активи повністю створюються за рахунок короткострокових зобов'язань. Компромісний метод полягає у фінансуванні необоротних активів та необоротних частин оборотних активів за рахунок власного капіталу та довгострокових зобов'язань. За розрахунками, реальний власний капітал компанії нижчий за потреби. На додаток до вищезазначених трьох видів політики щодо оборотних активів, компанія може обрати інші, що полягають у зміні частки використання певних джерел капіталу для створення конкретних активів. З метою підвищення рівня фінансової стійкості компанії доцільно збільшувати капітал за допомогою банківської позики, фінансового лізингу або товарної позики.

3.4. Пропозиції щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів підприємства

Ефективна фінансова діяльність підприємства неможлива без постійного залучення позикових коштів. Використання позикового капіталу дозволяє значно розширити економічну діяльність підприємства, забезпечити більш ефективне використання власного капіталу, прискорити формування різних цільових фондів та збільшити ринкову вартість підприємства. Ось чому так важливо приділяти достатньо уваги діяльності, яка буде спрямована на вдосконалення створення та використання фінансових ресурсів на підприємстві.

Важливість проблем управління створенням та використанням фінансових ресурсів зростає в результаті постійних змін податкового законодавства України, дестабілізації фінансового ринку та структурних змін капіталу, спричинених змінними банківськими процентними ставками та обмінними курсами проти інфляції, централізоване фінансування зменшується, а складність інформаційного забезпечення постійно зростає.

Можна зробити висновок, що ефективність використання фінансових ресурсів є предметом дослідження та відкритим питанням багатьох науковців. Незважаючи на велику кількість фінансових показників та різноманітні підходи до визначення ефективності фінансових ресурсів, необхідно впровадити систему критеріїв та їх нормативних значень, які б допомогли максимально точно оцінити ефективність наявних фінансових ресурсів на підприємстві як можна і які були б чіткими, обґрунтованими та враховували економічну діяльність суб'єкта господарювання.[39]

Стабільність компанії базується на достатності фінансових ресурсів та їх стабільному обігу. Перспективи розвитку компанії визначаються її здатністю будувати та залучати кошти.

Початкові ресурси із статутного фонду розподіляються на основні та оборотні активи. У процесі використання основних фондів створюється такий вид фінансового ресурсу, як амортизація. Створення оборотних активів забезпечується за рахунок оборотних активів. Основним завданням підприємств щодо підвищення ефективності використання фінансових ресурсів у сучасних умовах є збільшення абсолютної величини прибутку, рентабельності капіталу та доходів, тобто рентабельності, що досягається різними способами. [20]

Вони можуть бути:

- збільшення обсягу продажів послуг;
- продаж невикористаних матеріалів, розібраного та невикористаного обладнання;
- модернізація виробництва;
- активізація праці робітників та завантаження обладнання;

- впровадження прогресивних форм організації праці.
- маркетингові шляхи, пов'язані з адаптацією стратегії та тактики;
- надійне та своєчасне виконання контрактів.

У зв'язку з цим слід зазначити, що ефективність фінансових ресурсів впливає на фінансову стійкість підприємства, його ліквідність, платоспроможність, економічну діяльність та прибутковість. Тому ефективне управління фінансовими ресурсами є основою фінансової стійкості компанії та її подальшого розвитку.

Наявність достатніх коштів та їх ефективне використання визначають хороший фінансовий стан підприємства: платоспроможність, фінансову стійкість, ліквідність. У зв'язку з цим найважливішим завданням підприємств є пошук резервів збільшення власних фінансових ресурсів та ефективне їх використання для підвищення ефективності діяльності підприємства в цілому та в своєчасний рух коштів, що відображається на економічних результатах. [12]

Однією з проблем підприємств є те, що через тривалу відсутність природного регулятора ефективності виробництва, ефективності використання ресурсів, таких як ринок та конкуренція, економіка вітчизняних підприємств була віртисною, а виробничо-технологічна база використовувала ресурси з найменшими ефективністю. В таких умовах компаніям потрібен ефективний інструмент, який дозволить зменшити фондомісткість кінцевих результатів, а отже, підвищити ефективність виробництва, збільшити прибуток та зміцнити фінансовий стан підприємства. Таким інструментом є моніторинг ефективності фінансових ресурсів на основі аналізу та оцінки фінансового стану як способу підвищення конкурентоспроможності та ефективності діяльності підприємства. Розробка цього інструменту стала основою для вирішення проблеми підвищення ефективності виробничої та комерційної діяльності підприємства на основі вдосконалення організаційно-економічного механізму моніторингу з використанням аналізу та оцінки фінансового стану. Викладені в роботі рекомендації дозволять на основі аналізу відхилень від запропонованих критеріїв мінімізувати частку фінансових ресурсів у кінцевих результатах,

об'єктивно оцінити динаміку ефективності фінансових ресурсів компанії та готувати інформацію для прийняття управлінських рішень.

Висновки по розділу 3

Враховуючи сучасні умови української ринкової економіки, основним джерелом поповнення коштів є прибуток, але після прогнозів у майбутньому він буде зменшуватися, тому варто шукати інші джерела.

У розділі розглянуті основні підходи розрахунку планової структури капіталу та планування фінансових ресурсів на підприємстві ТОВ «Еталон-сервіс» шляхом статистичних методів.

Таким чином, за статистичним прогнозом фінансових ресурсів маємо позитивний результат тільки при прогнозуванні позикових коштів, сума яких може зменшитися на 17,65 тис. грн. в 2021 році. У той час прогнозується значний ріст залучених ресурсів на 1450,75 тис. грн. в 2021 році та можливість появи збитків у сумі 3630 тис.грн, що у свою чергу може призвести до зниження власних фінансових ресурсів на 124,55 тис. грн в 2019 році.

За результатами розрахунків розрахунково-аналітичний методом у 2021 році очікується зменшення власного капіталу на 33% та зростання залучених коштів на 71%. А у 2022 році планується зменшення власного капіталу більш повільним темпами лише на 5%, також очікується зростання залучених коштів теж повільніше на 12%.

Отже, оптимальна структура капіталу підприємства за критерієм мінімізації ризиків досягається при співвідношенні власного, дострокового та позикового капіталу як 67 %, 28% та 5 % відповідно.

ВИСНОВКИ

Таким чином, в результаті проведеного дослідження можна зробити висновок, що не існує єдиного підходу до визначення сутності поняття фінансові ресурси підприємств. Кожен автор трактує це по-своєму, і кожен підхід має як переваги, так і недоліки. Не існує ідеального визначення поняття фінансові засоби. Однак більшість науковців досі визначають корпоративні фінансові ресурси як сукупність фондів; як грошові надходження та доходи, що перебувають у власності підприємств, так і як готівкові кошти, що перебувають у власності суб'єктів господарювання. Характерною особливістю фінансових ресурсів підприємств є те, що вони завжди виражають майнові відносини, мають конкретне джерело походження та конкретне призначення, а створення та використання фінансових ресурсів завжди має свою юридичну сторону та регулюється законами та нормативними актами.

Більшу частину фінансування складають прибутки. Крім того, частина коштів виражає передану вартість основних фондів (амортизація). Таким чином, основна частина фінансових ресурсів - це приплив грошових коштів із новоствореною вартістю.

Предметом дослідження виступали фінансові ресурси ТОВ «Еталон-сервис». Дослідивши основні фінансово-економічні показники, можна сказати, що вони, в основному, характеризуються динамікою спадання. Та все ж підприємство планує продовжувати свою діяльність на безперервній основі.

Аналіз складу та структури фінансових ресурсів ТОВ «Еталон-сервис» за період 2018-2020 рр. показав, що власні та позикові фінансові ресурси підприємства мають тенденцію до спадання, а залучені - до зростання. Та все ж власні фінансові ресурси у 2020 р. порівняно з 2018 р. мають незначну тенденцію до зростання, що відбувається за рахунок значного збільшення нерозподіленого прибутку. Але порівняно з 2018 р. власні фінансові ресурси у 2020 р. зменшились. Із позикових фінансових ресурсів у 2020 р. наявні лише короткострокові кредити банків, але у меншій кількості в порівнянні з 2018 р. (на

45,36 %). Варто відмітити їх різке збільшення у 2018 р. (на 190,65 %) та зменшення у 2019 р. (на 48,15 %). Також фінансові ресурси, вкладені в оборотні активи майже в 2 рази перевищують фінансові ресурси, вкладені в необоротні активи.

Найбільшу частку в пасиві займають власні кошти, а найменшу позикові. Та все ж власні фінансові ресурси у структурі з кожним роком займають все меншу частку, в той час, як залучені ресурси збільшуються у структурі з кожним роком. Тому актуальним для даного підприємства є пошук джерел поповнення власних фінансових ресурсів. Власні фінансові ресурси зменшуються, а залучені зростають, що призводить до зменшення загальної кількості фінансових ресурсів.

Проаналізувавши показники ліквідності, варто сказати, що ТОВ «Еталон-сервіс» має достатній обсяг ресурсів, які можуть бути використані для погашення його поточних зобов'язань, великі платіжні можливості підприємства щодо сплати поточних зобов'язань за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами, але разом з тим має низьку спроможність негайно розрахуватися за своїми боргами. Та все ж підприємство спроможне сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність, про що свідчить наявність чистого оборотного капіталу.

Розрахувавши показники платоспроможності, можна сказати, що підприємство має достатню питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність та є незалежним від залучених засобів, власних оборотних коштів, необхідних для фінансової стійкості, є достатньо для підприємства.

Виходячи з сучасних умов ринкової економіки України основним джерелом поповнення фінансових ресурсів є прибуток, але, провівши прогнозування, він в майбутньому буде зменшуватись, тому варто шукати інші джерела.

Аналіз тенденції чистого прибутку за 2017-2020 роки засвідчив про звуження діяльності підприємства. Тому для збільшення продажів можемо

запропонувати активізувати всю діяльність, підвищити рівень різноманітних послуг виробничого, комерційного та ін. Також варто подбати про надійність проектів, впровадивши комплексну систему проектування, яка швидко виявляти помилки, розробляти колективні специфікації, скорочувати час проектування та проводити конкурсну документацію. Застосувавши відповідні заходи, компанія зможе отримати додаткові кошти, що позитивно вплине на кінцевий результат.

Отже, для забезпечення ефективного використання фінансових ресурсів підприємству слід створити систему управління фінансовими ресурсами, яка забезпечить їх ефективне та раціональне використання на основі своєчасного виявлення та мобілізації існуючих резервів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Александрова, М. М. Фінанси підприємств [Текст] : Навч. посіб. для студ. екон. спец. всіх форм навч. / М. М. Александрова, Н. Г. Виговська, Г. Г. Кірейцев та ін. – 2-вид., перероб. та доп. – К.: ЦУЛ, 2002. – 268 с.
2. Бандурка, О. М. Фінансова діяльність підприємства [Текст] : підручник / О. М. Бандурка, М. Я. Коробов, П. І. Орлов, К. Я. Петрова. – 2-е вид., перероб. і доп. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
3. Василенко, Л. П. Фінанси підприємства у схемах і таблицях [Текст] : навчально-наочний посібник / Л. П. Василенко, Л. В. Гут, О. П. Оксеєнко; Київський національний торговельно-економічний університет, Чернівецький торговельно-економічний інститут. – К.: Дакор, 2006. – 344 с.
4. Гайдук, І. О. Механізм формування внутрішніх власних фінансових ресурсів торговельного підприємства [Електронний ресурс] / І. О. Гайдук // Науковий вісник. – 2005. – Вип. 15.1. – С.326-328. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/Chem_Biol/nvnltu/15_1/326_Gajduk_5_1.pdf – Назва з екрана.
5. Герасименко, С. С. Статистика [Текст] : підручник / С. С. Герасименко, А. В. Головач, А. М. Єріна та ін.; За наук. ред. д-ра екон. наук С. С. Герасименка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 467 с.
6. Гриньова, В. М. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / В. М. Гриньова, В. О. Коюда. – 3-тє вид., стереот.. – К.: Знання-Прес, 2006. – 423 с.
7. Заремба, Н. В. Джерела формування фінансових ресурсів [Текст] / Н. В. Заремба // Економіка підприємств. – 2009. – № 10. – С.47-50.
8. Про компанію ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС» [Електронний ресурс] : Офіційний сайт ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС» . – Режим доступу: <http://www.investkomgrup.com.ua/> – Назва з екрана.
9. Колчина, Н. В. Финансы предприятий [Текст] : учебник / Н. В. Колчина. – М.: Финансы: ЮНИТИ, 1998. – 413 с.

10. Коробов, М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств [Текст] : навчальний посібник / М. Я. Коробов. – 3-є вид., перероб. і доп. – К.: Знання: КОО, 2002. – 294 с.
11. Меренкова, Л. О. Економічний зміст фінансових ресурсів підприємства в умовах ринку [Текст] // Комунальное хозяйство городов. Науч.-техн. сб. Сер. « Экон. Науки». – К.: Техніка, 2005. – Вип.65. – С 219-222.
12. Меренкова, Л. О. Сучасні підходи щодо визначення сутності фінансових ресурсів підприємства в ринковій економіці [Електронний ресурс] / Л. О. Меренкова // Вісник економіки транспорту та промисловості. – 2010. - №9. – С. 344-347. – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2010_29/10mlorcf.pdf – Назва з екрана.
13. Опис бізнесу ТОВ «Еталон-сервис» [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/>
14. Павлюк, К.В. Прогнозування показників балансу фінансових ресурсів [Текст] / К. В. Павлюк // Фінанси України. – 2003. – №4. – С. 60-71.
15. Партин, Г. О. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / Г. О. Партин, А. Г. Загородній. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2006. – 379 с.
16. Поддєрьогін, А. М. Фінанси підприємств [Текст] : підручник / А. М. Поддєрьогін. – 4-те вид., перероб. та доп. – К.: КНЕУ, 2002. – 571 с. –.
17. Попова, Р. Г. Финансы предприятий [Текст]: пособие для подготовки к экзамену / Р. Г. Попова, И. Н. Самонова, И. И. Добросердова. – СПб.: Питер, 2001. – 224 с..
18. Річна фінансова звітність ТОВ «Еталон-сервис» за 2018 рік [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/>.

19. Річна фінансова звітність ТОВ «Еталон-сервис» за 2019 рік [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua>

20. Річна фінансова звітність ТОВ «Еталон-сервис» за 2020 рік [Електронний ресурс] : Офіційний сайт Державної установи «Агентство з розвитку інфраструктури фондового ринку України». – Режим доступу: <http://www.smida.gov.ua/>.

21. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст] : навчальний посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид., виправл. і доп. – К.: Знання, 2007. – 668 с.

22. Стеценко, Я. М. Фінансові ресурси підприємства: джерела формування та ефективність їх використання [Електронний ресурс] / Я. М. Стеценко – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/10_NPE_2008/Economics/30110.doc.htm – Назва з екрана.

23. Уварова, И. Н. Управление собственными и заемными финансовыми ресурсами [Електронний ресурс] / И. Н. Уварова // Справочник экономиста. – 2012. – №9. – С.7-12. – Режим доступу: http://www.profiz.ru/se/9_2012/upravlenie_resursami/ – Назва з екрана.

24. Філімоненков, О. С. Фінанси підприємств [Текст] : навчальний посібник / О. С. Філімоненков; МАУП. – 2-ге вид., перероб. і доп. –К.: МАУП, 2004. – 288 с..

25. Філімоненков, О. С. Фінанси підприємства [Текст] : навчальний посібник / О. С. Філімоненков. – К. : Кондор, 2005. – 400 с.

Додаток А

Баланс ТОВ «Еталон-сервіс» станом на 2018 рік

Актив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
- залишкова вартість	1105	1073
- первісна вартість	1521	1802
- накопичена амортизація	-416	-729
Незавершене будівництво	0	0
Основні засоби:		
- залишкова вартість	4211	3543
- первісна вартість	9149	9179
- знос	-4938	-5636
Довгострокові біологічні активи:		
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:		
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	5316	4616
II. Оборотні активи		
Виробничі запаси	4	7
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	5520	3677
Готова продукція	0	0
Товари	0	0

Продовження додатку А

Актив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Векселі одержані	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
- чиста реалізаційна вартість	7643	5584
- первісна вартість	7643	5584
- резерв сумнівних боргів	0	0
Дебіторська заборгованість за рахунками:		
- за бюджетом	3	432
- за виданими авансами	184	37
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	136	25
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
- в національній валюті	1065	28
- у т.ч. в касі	1	3
- в іноземній валюті	116	115
Інші оборотні активи	5	0
Усього за розділом II	14676	9905
III. Витрати майбутніх періодів	19	17
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	20011	14538
Пасив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I. Власний капітал		
Статутний капітал	2877	2877
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	919	919
Резервний капітал	1099	1099
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	10226	6352
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	0	0
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	15121	11247
Частка меншості	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів		

Продовження додатку А

Пасив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
Усього за розділом II	0	0
III. Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	242	242
Інші довгострокові зобов'язання	0	0
Усього за розділом III	242	242
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	61	183
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	143	360
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
- з одержаних авансів	2059	170
- з бюджетом	407	288
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	453	439
- з оплати праці	1317	1002
- з учасниками	107	422
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	0	0
Інші поточні зобов'язання	101	185
Усього за розділом IV	4648	3049
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	20011	14538

Додаток Б

Баланс ТОВ «Еталон-сервис» станом на 2019 рік

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
- залишкова вартість	1073	795
- первісна вартість	1802	1865
- накопичена амортизація	-729	-1070
Незавершене будівництво	0	0
Основні засоби:		
- залишкова вартість	3543	3162
- первісна вартість	9179	9261
- знос	-5636	-6099
Довгострокові біологічні активи:		
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:		
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	5316	3957
II. Оборотні активи		
Виробничі запаси	7	7
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	3677	901
Готова продукція	0	0

Продовження додатку Б

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Товари	0	0
Векселі одержані	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
- чиста реалізаційна вартість	5584	4938
- первісна вартість	5584	4938
- резерв сумнівних боргів	0	0
Дебіторська заборгованість за рахунками:		
- за бюджетом	432	1188
- за виданими авансами	37	0
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	25	57
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
- в національній валюті	28	1692
- у т.ч. в касі	3	1
- в іноземній валюті	115	2
Інші оборотні активи	0	0
Усього за розділом II	9905	8785
III. Витрати майбутніх періодів	17	16
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	14538	12758
Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Власний капітал		
Статутний капітал	2877	2877
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	919	919
Резервний капітал	1099	636
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	6352	-4

Продовження додатку Б

Пасив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	0	0
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	11247	4428
Частка меншості	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів		
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
Усього за розділом II	0	0
III. Довгострокові зобов'язання		
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	242	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0
Усього за розділом III	242	0
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	183	0
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	360	882
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
- з одержаних авансів	170	68
- з бюджетом	288	121
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	439	100
- з оплати праці	1002	244
- з учасниками	422	6715

Продовження додатку Б

Пасив	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інші поточні зобов'язання	185	200
Усього за розділом IV	3049	8330
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	14538	12758

Додаток В

Баланс ТОВ «Еталон-сервис» станом на 2020 рік

Актив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
I. Необоротні активи		
Нематеріальні активи:		
- залишкова вартість	795	550
- первісна вартість	1865	1981
- накопичена амортизація	-1070	-1431
Незавершене будівництво	0	0
Основні засоби:		
- залишкова вартість	3162	2961
- первісна вартість	9261	8986
- знос	-6099	-6025
Довгострокові біологічні активи:		
- справедлива (залишкова) вартість	0	0
- первісна вартість	0	0
- накопичена амортизація	0	0
Довгострокові фінансові інвестиції:		
- які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	0	0
- інші фінансові інвестиції	0	0
Довгострокова дебіторська заборгованість	0	0
Справедлива (залишкова) вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	0	0
Знос інвестиційної нерухомості	0	0
Відстрочені податкові активи	0	0
Гудвіл	0	0
Інші необоротні активи	0	0
Гудвіл при консолідації	0	0
Усього за розділом I	4616	3511
II. Оборотні активи		
Виробничі запаси	7	34
Поточні біологічні активи	0	0
Незавершене виробництво	901	1138
Готова продукція	0	0
Товари	0	0
Векселі одержані	0	0
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:		
- чиста реалізаційна вартість	4938	3607
- первісна вартість	4938	3607
- резерв сумнівних боргів	0	0

Продовження додатку В

Актив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
Дебіторська заборгованість за рахунками:		
- за бюджетом	1188	709
- за виданими авансами	0	60
- з нарахованих доходів	0	0
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Інша поточна дебіторська заборгованість	57	209
Поточні фінансові інвестиції	0	0
Грошові кошти та їх еквіваленти:		
- в національній валюті	1692	52
- в іноземній валюті	2	114
Інші оборотні активи	0	0
Усього за розділом II	8785	5923
III. Витрати майбутніх періодів	16	17
IV. Необоротні активи та групи вибуття	0	0
Баланс	14538	9451
Пасив	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
I. Власний капітал		
Статутний капітал	2877	2877
Пайовий капітал	0	0
Додатковий вкладений капітал	0	0
Інший додатковий капітал	919	919
Резервний капітал	636	8
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-4	1228
Неоплачений капітал	0	0
Вилучений капітал	0	0
Накопичена курсова різниця	0	0
Усього за розділом I	4428	5032
Частка меншості	0	0
II. Забезпечення наступних виплат та платежів		
Забезпечення виплат персоналу	0	0
Інші забезпечення	0	0
Сума страхових резервів	0	0
Сума часток перестраховиків у страхових резервах	0	0
Цільове фінансування	0	0
З рядка 420 графа 4 Сума благодійної допомоги (421)	0	
Усього за розділом II	0	0
III. Довгострокові зобов'язання		

Продовження додатку В

Пасив	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
Довгострокові кредити банків	0	0
Інші довгострокові фінансові зобов'язання	0	0
Відстрочені податкові зобов'язання	0	0
Інші довгострокові зобов'язання	0	0
Усього за розділом III	0	0
IV. Поточні зобов'язання		
Короткострокові кредити банків	0	100
Поточна заборгованість за довгостроковими зобов'язаннями	0	0
Векселі видані	0	0
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	882	976
Поточні зобов'язання за розрахунками:		
- з одержаних авансів	68	2187
- з бюджетом	121	102
- з позабюджетних платежів	0	0
- зі страхування	100	130
- з оплати праці	244	306
- з учасниками	6715	527
- із внутрішніх розрахунків	0	0
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами та групами вибуття, утримуваними для продажу	0	0
Інші поточні зобов'язання	200	91
Усього за розділом IV	8330	4419
V. Доходи майбутніх періодів	0	0
Баланс	14538	9451

Додаток Г

Звіт про фінансові результати ТОВ «Еталон-сервис» станом на 2018 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	30590	43943
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-19696	-26435
Валовий прибуток:		
- прибуток	10894	17508
- збиток	0	0
Інші операційні доходи	16805	23459
Адміністративні витрати	-2578	-3677
Витрати на збут	0	0
Інші операційні витрати	-16812	-23642
Фінансові результати від операційної діяльності:		
- прибуток	8309	13648
- збиток	0	0
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	131	0
Інші доходи	0	0
Фінансові витрати	-53	-76
Втрати від участі в капіталі	0	0
Інші витрати	0	-3
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
- прибуток	8387	13569
- збиток	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-2085	-3389
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:		
- прибуток	6302	10180
- збиток	0	0
Надзвичайні:		
- доходи	0	0
- витрати	0	0
Чистий:		
- прибуток	6302	10180
- збиток	0	0

Додаток Д

Звіт про фінансові результати ТОВ «Еталон-сервіс» станом на 2019 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	18448	30590
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-14949	-19696
Валовий прибуток:		
- прибуток	3499	10894
- збиток	0	0
Інші операційні доходи	7947	16805
Адміністративні витрати	-2510	-2578
Витрати на збут	0	0
Інші операційні витрати	-8310	-16812
Фінансові результати від операційної діяльності:		
- прибуток	626	8309
- збиток	0	0
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	15	131
Інші доходи	0	0
Фінансові витрати	-71	-53
Втрати від участі в капіталі	0	0
Інші витрати	0	0
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
- прибуток	570	8387
- збиток	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-574	-2085
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:		
- прибуток	0	6302
- збиток	-4	0
Надзвичайні:		
- доходи	0	0
- витрати	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	0	0
Частка меншості	0	0
Чистий:		
- прибуток	0	6302
- збиток	-4	0

Додаток Ж

Звіт про фінансові результати ТОВ «Еталон-сервіс» станом на 2020 рік

Стаття	За звітний період	За попередній період
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	15766	18448
Собівартість реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-11659	-14949
Валовий прибуток:		
- прибуток	4107	3499
- збиток	0	0
Інші операційні доходи	13397	7947
Адміністративні витрати	-1377	-2510
Витрати на збут	0	0
Інші операційні витрати	-14362	-8310
Фінансові результати від операційної діяльності:		
- прибуток	1765	626
- збиток	0	0
Доход від участі в капіталі	0	0
Інші фінансові доходи	0	15
Інші доходи	0	0
Фінансові витрати	-58	-71
Втрати від участі в капіталі	0	0
Інші витрати	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:		
- прибуток	1707	570
- збиток	0	0
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-475	-574
Дохід з податку на прибуток від звичайної діяльності	0	0
Фінансові результати від звичайної діяльності:		
- прибуток	1232	0
- збиток	0	-4
Надзвичайні:		
- доходи	0	0
- витрати	0	0
Податки з надзвичайного прибутку	0	0
Частка меншості	0	0
Чистий:		
- прибуток	1232	0
- збиток	0	-4

**Товариство з обмеженою відповідальністю
Еталон-Сервис**

49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. М. Грушевського, б.4-Д
ЄДРПОУ 40758242, МФО 305428 IBAN № UA253054282600206402821 АТ ОТП Банк

Вих № _____ от _____
Вх № _____ от _____

РЕЦЕНЗІЯ

*на кваліфікаційну роботу студента Національного технічного університету
«Дніпровська політехніка» Навчально-наукового Інституту економіки Фінансово-
економічного факультету за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та
страхування» на тему «Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на
прикладі ТОВ «Еталон-Сервис»))».*

Шадріна Олексія Андрійовича

Кваліфікаційна робота присвячена актуальному питанню, оскільки пошук фінансових джерел розвитку підприємства, забезпечення найефективнішого інвестування фінансових ресурсів набуває важливого значення в роботі фінансових служб підприємства. Тому дослідження методичних засад до планування фінансових ресурсів підприємства має особливе значення для підприємства.

В роботі на основі існуючих методичних підходів до планування фінансових ресурсів підприємства проаналізована динаміка джерел фінансування та використання фінансових ресурсів підприємства.

Відповідно до результатів аналізу фінансових ресурсів в роботі були розраховані підходи до планування фінансових ресурсів на основі статистичних методів, розрахунково-аналітичним методом та шляхом визначення оптимальної структури капіталу підприємства

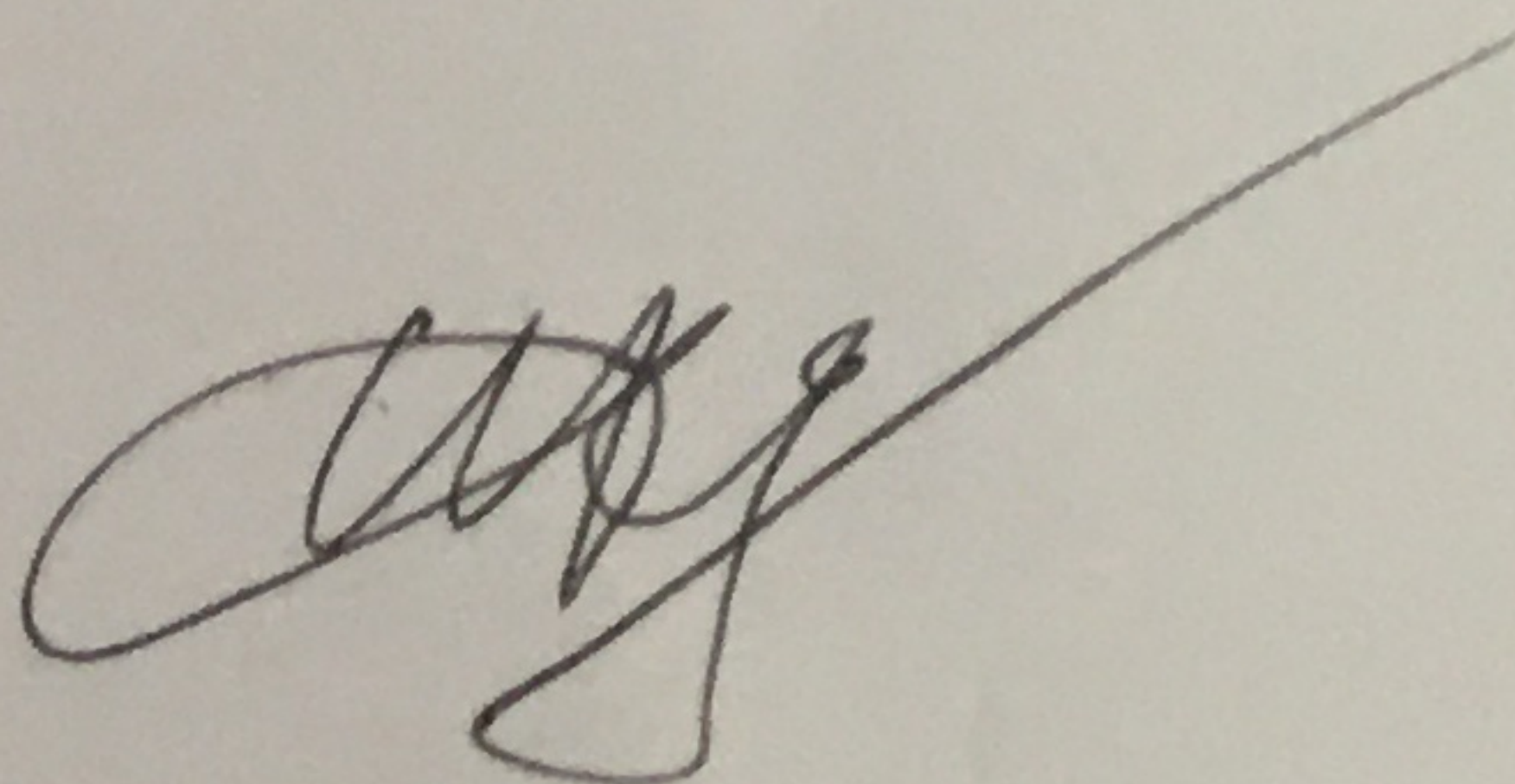
Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що теоретичні та практичні положення роботи, сформульовані висновки та пропозиції, розроблені рекомендації щодо планування фінансових ресурсів можуть бути використані в його роботі. Недоліки та зауваження - немає.

Зміст та структура роботи відповідає отриманому завданню та вимогам до дипломних робіт бакалавра. Робота виконана самостійно, з використанням літературних джерел, законодавчої і нормативної бази.

Рекомендовано присвоєння Шадріну Олексію Андрійовичу ступеня «бакалавр» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з оцінкою «добре».

Директор

ТОВ «Еталон-Сервис»

І.В. Афанас'єф

Товариство з обмеженою відповідальністю
Еталон-Сервис

49000, Дніпропетровська обл., м. Дніпро, вул. М. Грушевського, б.4-Д
ЄДРПОУ 40758242, МФО 305428 IBAN № UA253054282600206402821 AT OTP Bank

Вих № _____ от _____
Вх № _____ от _____

В.о. ректору НТУ «ДП»
акад. НАН України
проф. Півняку Г.Г.

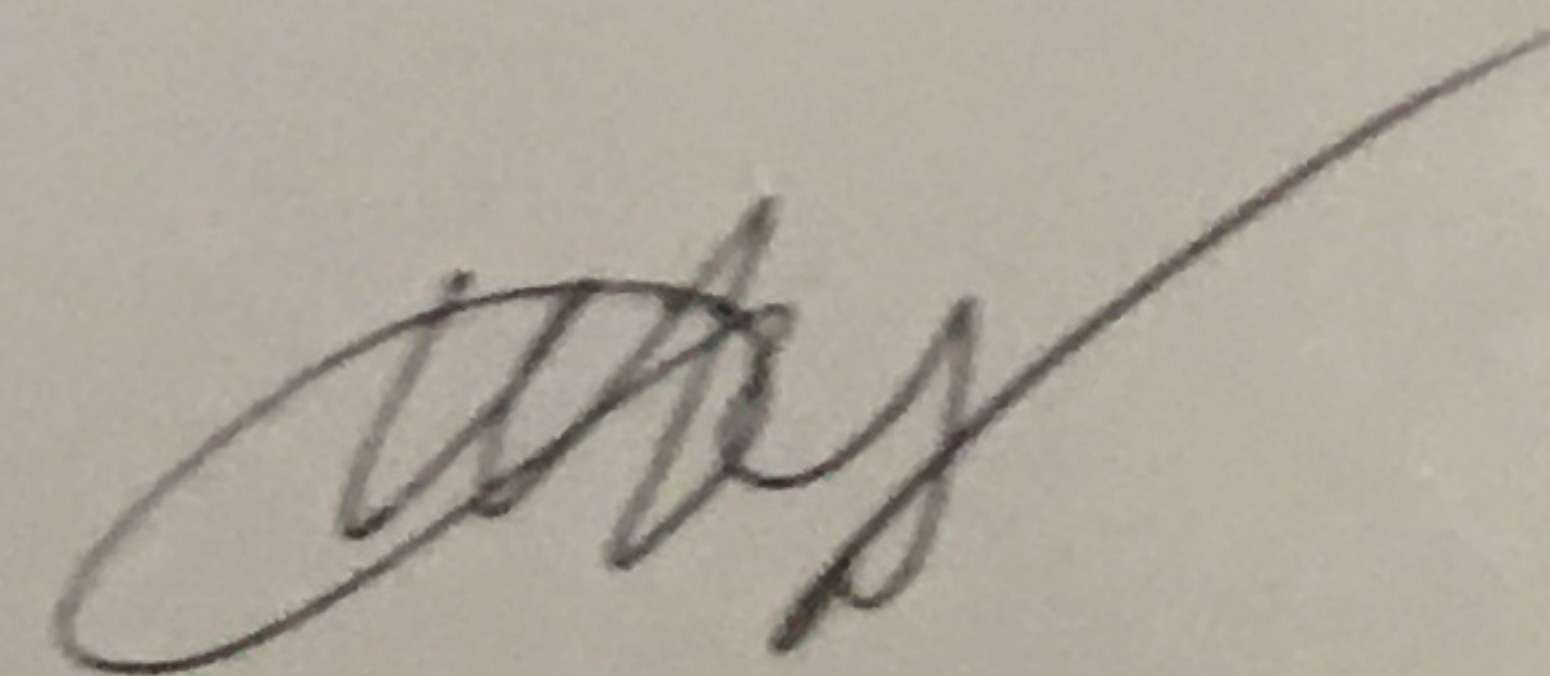
ЛИСТ – ЗАМОВЛЕННЯ

Просимо Вас доручити студенту групи 072-17-1 фінансово-економічного факультету Навчально-наукового Інституту економіки НТУ «Дніпровська політехніка» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Шадріну Олексію Андрійовичу виконати кваліфікаційну роботу бакалавра на тему «Фінансові ресурси підприємства і джерела їх формування (на прикладі ТОВ «Еталон-Сервис»)».

Тема роботи є актуальною для даного підприємства, тому що завдання, поставлені в роботі, вирішують реальні проблеми підприємства і можуть бути використані з метою підвищення результативності та ефективності його діяльності.

Фінансово-економічна інформація, передана для виконання кваліфікаційної роботи, підпадає під дію «Положення про комерційну таємницю» та не підлягає оприлюдненню.

Директор
ТОВ «Еталон-Сервис»

І.В. Афанас'єф

ВІДЗИВ

на кваліфікаційну роботу студента групи 072-17-1 Шадріна Олексія Андрійовича «ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ ПІДПРИЄМСТВА І ДЖЕРЕЛА ЇХ ФОРМУВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «ЕТАЛОН-СЕРВИС»)», яка представлена для присвоєння ступеня «бакалавр» кваліфікації «бакалавр фінансів, банківської справи та страхування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

1. **Мета дипломної роботи** — визначення фінансових ресурсів підприємства і джерел їх формування.

2. **Обрана тема актуальна** оскільки пошук фінансових джерел розвитку підприємства, забезпечення найефективнішого інвестування фінансових ресурсів набуває важливого значення в роботі фінансових служб підприємства.

3. **Тема кваліфікаційної роботи бакалавру** безпосередньо пов'язана з об'єктом діяльності бакалавра спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування» планування діяльності підприємства.

4. **Задачі кваліфікаційної роботи** містять елементи аналізу, що відповідає вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики бакалавра.

5. **Автором використані** теоретико-методичні підходи щодо фінансового планування.

6. **Робота з керівником роботи та інновації запропонованих рішень.** Студент Шадрін О.А. відвідував консультації, та прислухаючись до порад керівника виконував роботу самостійно. **Кваліфікаційна робота** містить обґрунтування планових показників діяльності підприємства.

7. **Самостійність при виконанні та оформленні результатів досліджень.** Ступінь самостійності при виконанні кваліфікаційної роботи ст. Шадріна О.А. достатня

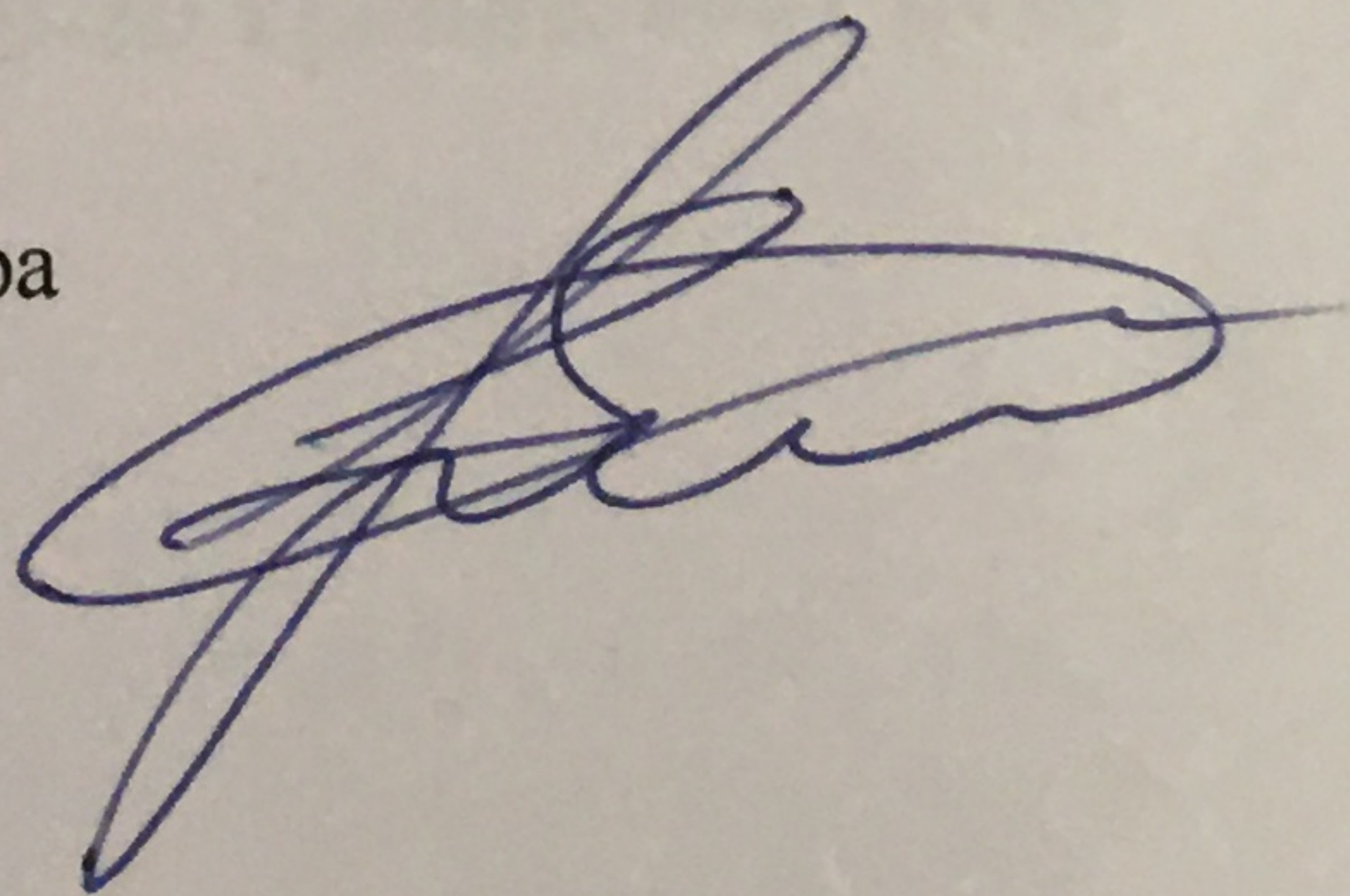
8. **Виконання презентації.** Презентація віддзеркалює основні положення кваліфікаційної роботи.

9. **Дотримання стандартів.** Оформлення пояснювальної записки виконано в основному у відповідності зі стандартами ЄСКД.

10. **Робота Шадріна О.А. отримала позитивну оцінку зовнішнього рецензента.**

Таким чином констатуємо, що кваліфікаційна робота Шадріна О.А. рекомендується до захисту з оцінкою 70 балів.

Науковий керівник
кваліфікаційної роботи бакалавра
д.е.н., професор.

О.В. Єрмошкіна